

4. mednarodna
konferenca čebelarских
organizacij v Sloveniji

- Delo terenskih svetovalcev v čebelarstvu v letu 2017
- Zakaj nekatera zdravila ne učinkujejo
- Povezovanje in posvetovanje – odgovor na skupne izzive odbire in vzreje čebel

NAJVEČJE STROKOVNO ČEBELARSKO SREČANJE IN SEJEM V EVROPI

Foto: Simon Senica

40. ApiSlovenija

Celjski sejem, 11. in 12. marec 2017

Skupaj v pobudi:

20. maj – svetovni dan čebel

Apimondia 2021, Celje, Slovenija

Posebne ugodnosti za obiskovalce

Enodnevna skupinska vstopnica (ob naročilu 20 vstopnic ali več): 6 EUR (na osebo)*
Dvodnevna vstopnica za eno osebo: 12 EUR

*Nakup skupinskih vstopnic je potrebno najaviti najkasneje do četrтка, 2. marca 2017.
Več informacij in naročilo: ga. Darja Polak, E: darja.polak@ce-sejem.si, T: 03 54 33 202

www.ce-sejem.si

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

IZDELAJTE SATNICE IZ VAŠEGA VOŠKA

- v čistilni posodi očistite in sterilizirate vošek
- izolirana posoda omogoča manjšo porabo energije
- kalup je vodno hlajen
- vtisni plošči sta iz silikonskega kavčuka
- v eni uri izdelate ca. 60 satnic

PREKUHajte LASTEN VOSEK v parnem kuhalniku

- v notranjo košaro se lahko vloži do 35 satov
- moč grelna 2,5 kW/230V
- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin

Odkupimo ČEBELJI VOSEK do 8,00 EUR/kg.

**EKOLOŠKE satnice
s certifikatom AZ in LR ter
satnice s trotojskimi celicami.**

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme v vrednosti več kot 100 EUR priznamo čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico 4% popusta.

ČEBELJE POGAČE

- Medopip plus
- Medopip standard
- Medopip nozepina
- Apifonda

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

LOGAR TRADE d.o.o.

Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur, Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Pred nami je druga številka *Slovenskega čebelarja* povečanega formata, s posodobljeno grafično podobo, in upam, bogatejšo vsebino. Ker sem sodeloval pri tem spreminjanju podobe naše revije, sem nestrpno pričakoval vaše odzive. Bilo je nekaj pohval, nekaj vprašanj, kritik malo, a še tem je bil skupni imenovalac velikost. Če je to največja slabost novega SČ, svetujem tem kritikom, naj si pridejo pogledat v knjižnico Janeza Golličnika vse vezane letnike in bodo videli spreminjanje velikosti od začetka do danes.

Ker je bilo jeseni slišati o »strašnih« izgubah čebeljih družin, se je uredniški odbor, ob pomanjkanju domačih, odločil za objavo več tujih strokovnih člankov. Iz njih izvemo med drugim, da se skrb za preživetje zdravih čebeljih družin začne že prejšnjo zimo; vse leto moramo spremljati odpad varoj in zdravstveno stanje družin ter pravočasno ukrepati. Če ne vemo, kako, se je potrebno posvetovati z veterinarjem. Kot zanimivost poudarjam trditev tujih strokovnjakov, da naj poteka zdravljenje z oksalno kislino raje pri -5°C kot pri $+5^{\circ}\text{C}$, da je čebelja gruča dovolj strnjena za stik z zdravili in dovolj dolgo ostanejo in učinkujejo v njej. To je drugače, kot nas učijo pri nas, da morajo biti po zdravljenju vsaj 3 izletni dnevi. Tujim strokovnjakom je potrebno verjeti, saj učijo in pišejo na podlagi dela in raziskav na lastnih čebelah (inštitutskih) ter na podlagi dovolj velikega števila čebeljih družin v poskusih (glej članek dr. Pie Aumeier v 1. št.).

V tej številki objavljamo članek dr. Živadinovića iz Srbije z naslovom: Zakaj nekatera zdravila ne učinkujejo. Velja ga prebrati in se zamisliti, ali delamo drugače oz. smo kaj boljši od srbskih kolegov, če nismo, moramo to spremeniti, da bomo pridelali varne čebelje pridelke in nam bodo tudi čebele preživele. Prevečkrat iščemo vzroke za neuspeh pri drugih oz. drugje, ne pri sebi.

Glede na ciklično ponavljanje velikih odmrtij čebeljih družin se siromaši tudi biotska raznovrstnost oz. genski fond naše kranjske čebele. K temu pripomoreta tudi naše pomanjkljivo znanje biologije in premalo intenzivno selekcijsko delo. Pri tem so nas mnogi krepko prehiteli.

Govorimo, da je kranjska čebela najbolj mirna, damska čebela, a večina naših čebelarskih nastopov, tako pred laično javnostjo kot na raznih tečajih in delavnicah, se izvaja v oblekah in rokavicah, kot bi delali z afrikanizirano čebelo v Južni Ameriki. Zavedam se in vem, da mora delo potekati res varno za obiskovalce in tudi čebelarje, a na varnost pri delu premnogokrat pozabimo pri zdravljenju čebel. Za primer, kako se uči in

dela z »najmirnejšo raso čebel«, si na YouTubu oglejte filmček z naslovom: *50 Jahre – 50 Gesichter: Pia Aumeier*.

V tujini poteka mnogo raziskav in tudi čebele se selekcionira na osnovne lastnosti ter na večjo odpornost proti boleznim in škodljivcem. Zato vas vabim na posvet, ki bo 23. februarja na ČZS, z naslovom Selekcija kranjske čebele včeraj, danes, jutri. Sodelovali bodo domači in tuji strokovnjaki ter predstavili dobre prakse. Rad bi, da na koncu sprejmemo usmeritve za nadaljnje delo pri nas in se dejavno vključimo v mednarodno raziskovalno in strokovno delo. Posebej izpostavljam dr. Aleksandra Uzunova z inštituta v Kirchhainu v Nemčiji. Predstavil bo projekt SMART-BEES, ki ga je z več milijoni EUR podprla EU in v njem sodelujemo tudi mi.

Prepričan sem, da mora biti jutri naša čebela mirna, vitalna, s hitrim oz. burnim spomladanskim razvojem, mora odlično izkoriščati nektarne in manove paše in mora biti odporna proti boleznim. Kako do tega? Pripravimo program in ga s skupnimi močmi vseh slovenskih čebelarjev in služb, ki delajo na področju čebelarstva, izvedimo. Brez mednarodnega sodelovanja pa tudi v prihodnje ne bo šlo.

Slovenski čebelarji smo dosegli in še dosegamo pomembne uspehe na področju mednarodne prepoznavnosti in zaščite oz. varovanja čebel, sedaj pa moramo povrniti mednarodno kakovost in sloves svoje kranjske čebele na raven, ki ga je že imela pred več kot 100 leti.

Berite *Slovenskega čebelarja*, iz njega se boste še lahko učili in izvedeli, kaj se dogaja. Priporočam pa vam, da tudi pišete vanj. Nobeno tarnanje, da je »zanič«, ga ne bo izboljšalo. Uredniški odbor nima čarobne paličice, da bi pričaral, česar ni, zato mu pomagajmo.

Letos nas čakajo tudi pomembni dogodki, ki nam bodo uspeli, če bomo aktivni. Marca bo ApiSlovenija v Celju, sledijo jubilejno tekmovanje mladih čebelarjev v Velenju, priprava in vložitev kandidature za kongres Apimondije leta 2021, na jesenski generalni skupščini OZN bo potekala razglasitev svetovnega dneva čebel ...

Na koncu pa se želim vsem in vsakemu posebej zahvaliti za odlično sodelovanje v preteklih 10 letih, ko sem deloval v vodstvu ČZS in sem se od vas veliko naučil. Vam, vašim čebelam in naši organizaciji želim v prihodnje vse dobro.

Franc Šmerc

KAZALO

UVODNIK

Franc Šmerc 33

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Dr. Andrej Gogala: Predstavljamo alternativne oprasačevalce – Rdečerjava peščinarka (*Andrena fulva*) 35

Dr. Aleksandar Uzunov in dr. Ralph Büchler: SMARTBEES – Vzpostavitev evropske vzrejne mreže 35

Vlado Auguštin: Zakaj izločati staro satje 37

Rodoljub Živadinović, dr. med.: Zakaj nekatera zdravila ne učinkujejo 40

Norbert Jedlovčnik: Novice iz sveta 44

DELO ČEBELARJA

Jože Sever: Čebelarjeva opravila v februarju 44

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV

47

OBVESTILA ČZS

52

OGLASI

58

V SPOMIN

64

INDEKS

EDITORIAL

Franc Šmerc 33

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Andrej Gogala, DSc: Introducing alternative pollinators – Tawny mining bee (*Andrena fulva*) 35

Aleksandar Uzunov DSc and Ralph Büchler, DSc: SMARTBEES – Establishment of European breeding network 35

Vlado Auguštin: Why should the old combs be thrown out 37

Rodoljub Živadinović, MD: Why some medicines don't work 40

Norbert Jedlovčnik: World News 44

BEEKEEPER'S WORK

Jože Sever: Beekeeper's Tasks in February 44

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS

47

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA

52

ADS

58

IN MEMORIAM

64

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Vpisano je v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

Transakcijski račun ČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor

Marko Borko, Brane Borštnik, Stanislav Drev, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori, Mira Jenko Rogelj, Andreja Kandolf Borovšak, Borut Preinfalk

Urednik

Marko Borko

Uredništvo

01/729 61 14
051/637 204
marko.borko@czs.si
www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov

Članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice

Cela stran: 870 € (zunanja stran ovitka), 680 € (notranjost, živi rob), 495 € (notranjost), pol strani: 435 € (zunanja stran ovitka), 345 € (notranjost, živi rob), 250 € (notranjost), tretjina strani: 165 €, četrtina strani: 120 €, petina strani: 85 €, desetina strani: 35 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 50 €, tretjina, četrtina, petina, desetina 40 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov 2 €, 11 ali več popravkov 5 €. Popust pri ceni za 4- do 6-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 7- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed.

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 8000, Tiskano: 26. 1. 2016

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

Fotografija na naslovnici: Skulptura maslene čebele kuharja Štefana Rozmana.

Foto: MB

Popravek: Avtorica naslovne fotografije v SČ 1-2017 je Urška Hrastnik. Za tiskarskega škrate se avtorici opravičujemo.

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Predstavljamo alternativne opráševalce – Rdečerjava peščinarka (*Andrena fulva*)

Gosto odlakana čebela, velika od 12–14 mm. Za samice je značilna rdečerjava obarvanost dlak na zgornji strani oprsja in zadka, dlake na glavi in spodnji strani oprsja pa so črne. Samci so manjši in neizrazitih barv. Leta spomladi, od konca marca do maja, in je razširjena po vsej Sloveniji. Obiskuje cvetove različnih rastlin, posebej rada pa ima cvetove ribeza, zato je pomembna opráševalka v nasadih. V Evropskem rdečem seznamu je opredeljena kot vrsta, za katero ne obstaja dovolj podatkov o ogroženosti. Rdečerjava peščinarka je samotarska vrsta, vendar samice v ugodnih razmerah gnezdiijo v številčnih nasebinah na golih ali slabo poraslih tleh. V tla skopljejo do pol metra globoke rove z zarodnimi celicami, v katerih zarod prezimi.

Dr. Andrej Gogala
gogala62@gmail.com

SMARTBEES – Vzpostavitev evropske vzrejne mreže

Projekt SMARTBEES z dobro mrežo sodelavcev ter enotnimi metodološkimi navodili ambiciozno naskakuje cilj odbire in vzreje boljših čebel.

Po skoraj dveh letih od začetka projekta SMARTBEES je sedaj končno po vsej Evropi uveljavljena mreža testnih postaj, kjer vzrejevalci in čebelarji (iz 21 evropskih držav (tudi Slovenije, op. ur.)), ki testiranje izvajajo, testirajo in ocenjujejo gospodarnost, vedenje ter vitalnost družin različnih podvrst in populacij medonosne čebele. Vsi udeleženci pri projektu so enako in zadostno izšolani ter opremljeni s testnimi kompleti ter aplikacijo za pametne telefone (www.testbees.eu). Tako je omogočeno standardizirano zajemanje podatkov, ki upošteva smernice medmrežnega spletišča BEEBREED.

Ocenjevalni protokol »Performance testing protocol« ter nekatera navodila glede testnih metod so nazorno – po korakih – opisani in prosto dostopni na naslovu www.smartbees.eu v že 16 jezikih. Ocenjevalni protokol so po večini razvili na osnovi meril metodološkega priročnika AGT-Toleranzzucht – Združenja za odbiro družin, odpornih na varojo. Da bi omogočili uporabo protokola vsem sodelujočim v projektu, so protokol ustrezno prilagodili upoštevajoč

številne geografsko, in sicer pogojene okoljske dejavnike in različne načine čebelarjenja po Evropi.

Oziraje se na zahteve in izzive, ki so se pokazali pri testiranju prve generacije matic, ter na pridobljene izkušnje, trenutno nadaljujejo razvoj in prilagoditve metodologije. Doslej so po omenjenem standardiziranem ocenjevalnem protokolu testirali matice devetih podvrst zahodne medonosne čebele (*Apis mellifera*), in sicer matice podvrst: *A. m. iberiensis*, *A. m. macedonica*, *A. m. cecropia*, *A. m. carnica*, *A. m. siciliana*, *A. m. ligustica*, *A. m. ruttneri*, *A. m. adamii* in *A. m. mellifera*. Za polovico testiranih populacij predstavlja to prvo dokumentirano selekcijsko vzrejno vrednost. V času zajemanja in analize podatkov se je seveda znatno povečal obseg podatkovne banke BEEBREED, ki so jo zaradi dostopnosti in lažje uporabe dodatno prevedli v več jezikov. Tako je z omenjenimi prilagoditvami enotna podatkovna banka dostopnejša in jo lahko uporabljajo tako skandinavski vzrejevalci kot vzrejevalci iz Sredozemlja, britanskega otočja in tisti v Za- in Predkarpatju ter na Balkanu.

Pravkar pa je prišlo do pomembnega mejnika v projektu; zbrani in obdelani so namreč podatki o več kot 800 družinah, njihove vzrejne vrednosti bodo objavljene predvidoma v februarju 2017. Do tedaj bodo znane tudi že matice, ki so se pri testiranju najbolj izkazale in so tako izbrane

za nadaljnje testiranje in vzrejo. Celo na zgolj kontinentalnem merilu deluje na AGT sloneči model regionalnih mrež in kooperantskih zadrug zelo dobro. Približno 20 vzrejnih referentov (vodij rejske službe v čebelarstvu) prevzema znotraj tega modela odgovornost za ustrezne dejavnosti na področju vzreje v svojih državah oziroma regijah. Da bi podkrepili njihovo delovanje in prizadevanje v projektu SMARTBEES, se ves čas dela na krepitvi regionalnega sodelovanja in na razumevanju sodobnih strategij vzreje.

Po prvem srečanju, ki je bilo lanskega decembra v Kirchhainu (Nemčija), je sledilo naslednje srečanje koordinatorjev projekta na Malti, kjer so imeli udeleženci priložnost izvedeti več o obdelavi podatkov, vrednotenju vzrejnih vrednosti ter nadzorovanju parjenja. Poleg tega pa kraj, kjer se bo odvijalo načrtovano srečanje, nudi možnost demonstracijskega ogleda terenskega dela s čebeljimi družinami ogrožene podvrste zahodne medonosne čebele *A. m. ruttneri*.

Na vzrejno delo in prizadevanja v vsej Evropi vplivajo različni okoljski dejavniki, posebnosti posameznih podvrst kot tudi različni načini čebelarjenja, ki so tudi kulturološko pogojeni. Zato ostaja ena od glavnih nalog standardizacija in usklajevanje načina pridobitve in ocene posameznih vzrejnih vrednosti.

Izzive, s katerimi se bo v prihodnosti potrebno poglobljeje spoprijeti, pa predstavljajo ponekod visoka gostota čebeljih

družin in omejeni pašni viri v nekaterih regijah, identifikacija in selekcija določenih genotipov za prvo testno generacijo, močan rojilni nagon nekaterih populacij, velika obremenjenost čebel z varojami ob koncu sezone testiranja in pa pomanjkanje dovolj izoliranih plemenitih postaj.

Kljub vsemu smo prepričani, da bomo na omenjene izzive uspešno odgovorili in morebitne težave uspešno premostili z izkušnjami, ki smo jih pridobili v prvi vzrejni sezoni in jih bomo v prihodnosti še bogatili. Izkušnje prvih dveh let projekta pa očitno nakazujejo, da bomo z uveljavljenim vzrejnim programom kmalu dosegli naslednjo stopnjo, ki je razširitev vzrejnih dejavnosti preko evropskih meja in hkrati krepitev edinstvene evropske vzrejne mreže, pri kateri ima seveda ključno vlogo AGT-Toleranzzucht – Združene za odbiro družin, odpornih na varjo.

(Prevod, priredba in lektura: V. Fajdiga)

Dr. Aleksandar Uzunov in dr. Ralph Büchler

Bieneninstitut Kirchhain

Vir:

Uzunov A., Büchler R. (2016): SMARTBEES – Aufbau eines europäischen Zuchtnerwerkes. *Adiz-Die Biene-Imkerfreund*, let. 71, št. 11, Verbandsnachrichten, str. 10.

Srečanje koordinatorjev projekta SMARTBEES 2016 na Malti

V projektu SMARTBEES od leta 2015 sodeluje tudi Slovenija. V letih 2015 in 2016 je bil koordinator projekta za Slovenijo mag. Marko Hrastelj, z letom 2017 pa sem to vlogo prevzel jaz. Zaradi tega sem se 9. in 10. novembra udeležil drugega srečanja koordinatorjev projekta, ki je bilo tokrat na Malti. Prvi dan smo se seznanili z opravljenim delom v različnih sodelujočih državah. V okviru projekta sodelujejo čebelarji in raziskovalci iz naslednjih

držav: Nemčije, Grčije, Francije, Italije, Romunije, Srbije, Slovaške, Španije, Makedonije, Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Poljske, Portugalske, Belgije, Anglije, Danske, Litve in Malte.

V nadaljevanju smo izvedeli nekaj o načinu zbiranja posameznih podatkov čebelarjev, ki v projektu sodelujejo, in načinu obdelave in vrednotenju vzrejnih vrednosti. Drugi dan srečanja smo se pogovarjali o pomenu plemenitih postaj v selekciji in o različnih oblikah njihove organizacije. V popoldanskem času smo obiskali čebelarstvo, kjer čebelarijo z lokalno čebelo podvrste *Apis mellifera ruttneri*. Ta podvrsta je v primerjavi s kranjsko čebelo relativno agresivna, zato smo se morali pred ogledom v celoti zaščititi.

Srečanje na Malti je bilo zanimivo s stališča, da smo se udeleženci seznanili z različno intenzivnimi načini selekcije v posameznih državah Evrope. Na podlagi širšega vpogleda v selekcijo se tudi sami lahko bolje umestimo, kje smo na podlagi opravljenega dela na področju selekcije.

Dr. Peter Kozmus,
Strokovni vodja rejskega programa

Foto: Peter Kozmus

Strokovni posvet Kranjska čebela včeraj, danes, jutri

O opravljenem delu na področju selekcije se bomo pogovarjali 23. februarja 2017 ob 14. uri, ko bo na ČZS organiziran strokovni posvet *Kranjska čebela včeraj, danes, jutri*, na katerem bomo kritično pogledali opravljeno delo v preteklosti in si zadali usmeritve za v prihodnje. Vesel sem, da je udeležbo na dogodku potrdil tudi eden od vodij projekta SMARTBEES dr. Aleksander Uzunov, ki je z našim selekcijskim delom tudi dobro seznanjen. Program:

- dr. Maja Smodiš Škerl: *Spremljanje kakovosti čebeljih matric v vzrejališčih in kriteriji za certificiranje,*

- Peter Podgoršek: *Selekcija kranjske čebele od včeraj do danes,*
- dr. Janko Božič: *Selekcija in ohranjanje kranjske čebele,*
- dr. Stanko Kapun: *Pogled vzrejevalca na selekcijo kranjske čebele,*
- Krste Bukvič: *Selekcijsko delo na Hrvaškem,*
- dr. Aleksander Uzunov: *Predstavitel projekta SMART-BEES in organiziranost selekcije na podlagi platforme BEEBREED,*
- mag. Marko Hrastelj: *Smartbees v Sloveniji,*
- dr. Peter Kozmus: *Predstavitel rezultatov pregleda čistosti čebel v Sloveniji in selekcija kranjske čebele jutri.*

S konkretno pobudo do podpor na »panj« za vse čebelarje v EU

ČZS je vložila uradno pobudo na ministrstvo za okolje in prostor in ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da se v EU začne postopek,

s katerim bi se medonosna čebela razglasila za ogroženo. Cilj je jasen, še večja pozornost čebeli, kot glavni pridelovalki, in ustvarjanje takih pogojev, da bo medonosna čebela lahko preživela. Dandanes žal čebela brez pomoči čebelarja skoraj ne more več preživeti! Če bo medonosna čebela priznana v EU kot ogrožena, potem obstaja tudi

možnost, da bi čebelarji v EU za svoje delo pri zagotavljanju pogojev za preživetje medonosne čebele prejeli »subvencije«. Ves postopek bo s strani ČZS vodil dr. Peter Kozmus, ki je tudi kandidat za podpredsednika svetovne čebelarske organizacije Apimondia.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Zakaj izločati staro satje

Mlado satje je temelj vzreje močnih in zdravih čebeljih družin, vendar se satje zaradi uporabe spremeni na slabše, v njem pa se kopičijo nekateri akaricidi, ki jih uporabljajo čebelarji. Čebelar naj upošteva zlata pravila menjave satja.

je zlasti veliko na dnu. Pokrovci, s katerimi odrasle čebele zapirajo celice z zabubljenimi žerkami, vsebujejo precejšnjo količino snovi iz celičnih robov in sten. Ko se mladice izležejo, se snovi, uporabljene za pokrovce, znova vrnejo v celične stene in robove. Po več rodovih je v celičnih stenah in robovih precej kokonskih snovi, zato je satje čedalje bolj temno rjavo, prostornina celic pa čedalje manjša.

Vloga satja v čebelji družini

Satje je sestavni del čebeljega panja. V njem čebele gojijo zalego, hkrati pa je satje tudi posoda za skladiščenje medičine, medu in cvetnega prahu. Ne nazadnje je to tudi prostor za bivanje in prezimovanje čebel. Satje varuje čebele pred zunanjimi vplivi, zato je tudi ključni dejavnik preživetja čebelje družine. V panju uravnava toplotni režim, saj je vosek zaradi svoje velike toplotne kapacitete nekakšen akumulator toplote. Ker v satju obstaja določena mikroklima (toplota in vlažnost), sta od njegove kakovosti v veliki meri odvisna normalen razvoj čebelje družine in kakovost medu.

Zaradi stalne uporabe se satje spreminja. Ker se v njem izlegajo čebele, se sčasoma zmanjšuje njegova kakovost, tako da začne počasi ovirati vzrejo zalege, skladiščenje medu in vzdrževanje mikroklimе. Vsaka žerka zapusti v svoji celici dva sloja rjavkasto obarvanih zaprednih (kokonskih) snovi, med njima pa tudi drobce iztrebkov – teh

Vpliv starega satja in manjše prostornine satnih celic

Prav tako se spreminjajo tudi debelina, oblika in prostornina celičnih sten. **V zmanjšanih celicah je premalo prostora za normalen razvoj čebelje ličinke in bube**, zato se iz njih izležejo manjše čebele slabše kakovosti, zaradi česar je manjša tudi njihova sposobnost nabiranja cvetnega prahu in nektarja. Takšno satje imenujemo staro. Od mladega se razlikuje po temni barvi in teži. Star sat tehta toliko kot mlad sat s polovico medene rezerve.

Ruski strokovnjaki so izračunali vpliv zmanjšanja prostornine celice starega satja na čebele in pridelek medu. Če je prostornina celic na novo zgrajenega satja 100 %, se ta po desetih generacijah čebel zmanjša na 83,3 %, po 15 generacijah pa na 67,1 %. Deset tisoč čebel, izleženih iz celic na novo zgrajenega satja, tehta 1 kg, iz satja rjave barve 0,838 kg, iz temnega satja

pa samo še 0,671 kg. Za donos enake količine medu, kot ga čebele proizvedejo na novo zgrajenem satju, je na satju, na katerem se je izleglo deset generacij čebel, potrebnih dvakrat več čebel, na temnem satju pa petkrat več. Več let trajajoče

Deviško satje je blede rumene barve. Stene celic so tanke. Takšno satje je primerno za medišče in plodišče.

Nekajkrat zaleženo satje je od rumene do svetlo rjave barve. Stene celic so že nekoliko debelejše. Takšno satje je primerno za plodišče.

Večkrat zaleženo staro satje je temno rjave do črne barve. Celice so zožene zaradi nečistoč in več plasti kokonskih snovi. Takšno satje se izloči.

spremljanje donosov je pokazalo, da čebele iz družin s starim temnim satjem prinesejo 40–47 % manj medu kot družine s kakovostnim satjem (Lebedev, Krivcov 2000).

V starem satju najdejo zatočišče spore mikroorganizmov, ki povzročajo različne čebelje bolezni, jajčeca voščene vešče, čebeljih uši itd. Tako na primer spore hude gnilobe čebelje zalege ostanejo v starem satju kužne tudi 35 let, spore povzročitelja noseme pa so dejavne do dve leti. Staro satje je dejavnik razvoja poapnele zalege. Spore te bolezni so zelo trdovratne, saj lahko zaradi debele ovojnice, ki jih varuje pred neugodnimi dejavniki, preživijo v naravi, medu ali celo v 40 let starem satju. Čebelje družine z večinoma starim satjem v primerjavi z družinami z novim satjem kar sedemkrat pogosteje obolevajo za poapnelo zalego.

Čebele v staro satje s plitkimi in zoženimi celicami skladiščijo veliko manjšo količino rezervne hrane, medu in cvetnega prahu kot v mlado satje. Zaradi tega je večja tudi umrljivost čebeljih družin, ki prezimujejo na starem satju.

Staro satje je vzrok velikih sprememb v mikroklimi, toploti in vlažnosti gnezda med prezimovanjem čebel. Debela in masivna struktura tega satja dobesedno izolira posamezne ulice zimskega gnezda in tako preprečuje prenos toplote med njimi. Zaradi tega se v zimskem gnezdu ne vzpostavi optimalni toplotni režim, posledica tega pa sta slabo (pogosto tudi katastrofalno) prezimovanje in počasnejši spomladanski razvoj čebelje družine.

Težava nakopičenih akaricidov

Staro satje je tudi zbiralnik škodljivih snovi, ki jih v panj занesejo čebelar in čebele same ali vanj vdrejo neposredno iz okolja. Najpogostejši onesnaževalci satja so:

- akaricidi, ki jih v panj vnesejo izključno čebelarji,
- pesticidi, ki jih v panj prinesejo čebele, in
- težke kovine iz industrijsko obremenjenega okolja.

Lipofilne, to je v olju topne nečistoče, razmeroma hitro preidejo v voščene stene celic, kopičijo pa se tudi v čebelah. Med najpogostejšimi in tudi najnevarnejšimi nečistočami v starem satju so akaricidi (kumafos, fluvalinat, amitraz), ki smo jih čebelarji med skoraj 30 let trajajočim bojem proti pršici *Varroa destructor* vnašali v čebelje panje. Še posebej stabilen je kumafos, ki se kopiči v čebeljem vosku, prek nog in teles čebel pa se širi po celotnem panju in po vsej čebelji družini. Sami ga iz voska ne moremo odstraniti niti s mehanskim čiščenjem niti s taljenjem. Kljub vezavi na vosek v satju se lahko začne ob večkratni uporabi po določenem času pojavljati tudi v medu, propolisu, cvetnem prahu in matičnem mlečku, s katerim čebele hranijo ličinke.

Ostanki kemičnih sredstev za zatiranje varoj v starih satih negativno vplivajo na razvoj čebelje družine in na

vedenje čebel. Številne strokovne raziskave ugotavljajo, da na primer ostanki kumafosa, ki ga v zadnjem času uporabljamo za zatiranje varoj, zmanjšajo maso ličink, pašno dejavnost čebel, prenos hrane med delavkami in sposobnost asociativnega učenja (Bevk, 2012), prav tako pa zmanjšajo tudi telesno maso matic in maso njihovih jajčnikov (Haarmann, 2002). Rezultat vseh teh negativnih dejavnikov je tako zmanjšanje dolgoživosti čebel kot tudi vitalnosti čebeljih družin. Prav s tega pojavo- ma pa se v čebelarstvu spopadamo v zadnjih letih.

Pravila pravočasnega in zadostnega izločanja starega satja

Zaradi vseh teh negativnih dejavnikov je treba staro satje pravočasno zamenjati. Obstaja nekaj zlatih čebelar- skih pravil, ki bi jih moral poznati vsak čebelar in se jih tudi držati. Eno izmed teh pravi, da je treba **vsako leto zamenjati od tretjine do četrte vsega satja v panju**. Iz obtoka moramo odstraniti vse staro satje, ki se loči že po teži in po tem, da ne prepušča več svetlobe. Med satje, ki ga bomo zamenjali, sodi tudi polomljeno, vegasto in trotovsko satje. Takšno satje ob prvi priložnosti pretopimo v sončnem ali parnem topilniku.

Ker večina slovenskih čebelarjev čebelari v AŽ-panjih z dvajsetimi sati, bi torej morali vsako leto zamenjati od pet do sedem starih satov s satnicami, po možnosti iz svojega mladega voska, ki še ni bil izpostavljen akaricidom. Če smo za zdravljenje varoze uporabljali zdravilo Checkmite (kumafos), iz tega satja ne izdelujemo satnic.

Da bi kar najbolj zmanjšali ostanke akaricidov v čebeljih pridelkih, se moramo izogibati njihovi uporabi (vsebuje- ta jih zdravilo Checkmite, Perizin idr.), poleg tega pa moramo

iz panjev odstraniti z akaricidi obremenjeno staro satje in vanje vstavljati zgolj neobremenjene satnice. To velja tako za satje v plodišču kot za tisto medišču, saj čebele prenašajo vosek po vsem panju.

Naša naloga je, da akaricide čim prej odstranimo iz voska, to pa lahko naredimo samo z uporabo satnic z minimalno vsebnostjo ostankov. Tako lahko v čebelar- skih trgovinah kupimo ekološko pridelane satnice oziroma pri nakupu zahtevamo analizni izvid voska, svoj vosek pa lahko pred predelavo v satnice oddamo tudi v zahtevnejše čiščenje (več o tem glej v SČ 10/2016, str. 334–336).

Čebelarji se moramo vedno zavedati, da je pravočasna **zamenjava starega satja z mladim temelj vzreje močnih in zdravih čebeljih družin**. Nič nam ne bo pomagalo čebelar- jenje v sodobnih panjih in tudi ne uporaba drugih sodobnih čebelar- skih pripomočkov v našem čebelarstvu, če ne bomo z redno menjavo satja ter z dodajanjem kakovostnih in zdravstveno neoporečnih satnic svojim čebelam zagotovili kar najboljšega osnovnega pripomočka – sata.

Vlado Auguštin

svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

vlado.augustin@czs.si

Viri:

- Krivcov N. I., Lebedev, V. I. (2000): *Tehnologija proizvodnje pčelinjih proiz- voda*. Beograd: SPOS.
- Bevk D. (2012): *Vpliv akaricida kumafosa na pašno dejavnost, socialno vedenje in učenje medonosne čebele Apis mellifera – doktorska disertacija*.
- Haarmann T. (2002): Effects of fluvalinate and coumaphos on queen honey bees (Hymenoptera: Apidae) in two commercial queen rearing operations. *Journal of Economic Entomology*, februar, 95(1), str. 28–35.

Razprava o pridobivanju neoporečnega čebeljega voska

ČZS, JSSČ je v sredo, 16. novembra 2016, ob 16. uri, v dru- žinskem čebelarstvu Kojek v Ribnici pripravila strokovno razpravo o pridobivanju neoporečnega voska. **Vlado Augu- štin**, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ, je s pre- davanjem Pomen pridobivanja neoporečnega voska pred- stavil, kako lahko na preprost način pridobimo vosek brez ostankov kemičnih sredstev za zatiranje varoj. Ob tem je čebelarje pozval, naj za pridobivanje kakovostnega voska:

1. enkrat na leto mehansko očistijo vse dele panja (rešetko, okenca, stene panja ...) ter jih po možnosti še obžgejo;
2. izvajajo apitehnične ukrepe;
3. uporabljajo sonaravna zdravila za zatiranje varoj;
4. redno menjavajo satje;
5. oddajo vosek v čiščenje;
6. kupujejo ekološke satnice ali naj za izdelavo satnic uporabijo svoj vosek, če v minulih letih niso uporabljali kumafosa;

7. kupujejo satnice z analiznim izvidom (vsebnost kuma- fosa < 1 mg/kg).

Čebelarji bi se morali zavedati, da se ostanki kemičnih sredstev širijo nenadzorovano, zato tudi deviško satje ali voščeni pokrovc niso jamstvo, da v vosku ne bo ostankov kumafosa.

Robert Kocjan, čebelar in izdelovalec satnic, je opozoril na napake čebelarjev pri pridobivanju voska. Čebelarje je posvaril, naj voska ne talijo v posodah iz železa, cinka ali bakra in da naj pri taljenju voska pazijo na temperaturo, saj ta ne sme biti previsoka.

Kot zadnji je svoje praktične izkušnje pri pridobivanju voska predstavil čebelar- ski mojster **Boštjan Kojek** ter ob tem prikazal več načinov pridobivanja tega čebeljega pro- izvoda.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Zakaj nekatera zdravila ne učinkujejo

Objavljamo prevod članka Rodoljuba Živadinovića, dr. med., predsednika SPOS-a, ki je bil objavljen v reviji *Srpski pčelar* januarja 2017 in neposredno spregovori o nekaterih vzrokih neuspešnega boja z varojami v Srbiji – o razvoju odpornosti varoj z njihovo nenamerno selekcijo, o neustrezni rabi zdravil, o uporabi neregistriranih zdravil ...

Z vseh strani se oglašajo čebelarji in tožijo o praznih panjih. Panji so brez čebel, čeprav je v njih dovolj hrane. Mrtvic na podnicah panjev skoraj ni; tudi pred panji ni videti mrtvic. Mnogi se sprašujejo, kam so izginile čebele. Čeprav bi bilo bolje, da bi si pravočasno nabavili in prebrali dovolj knjig s področja čebelarstva pa tudi starejših številčk revije *Srpski pčelar* ...

Težava ni nova, stara je, kolikor je stara varoza. Rešitev pa prav tako. Ko nekdo na takšen način ostane brez čebel in ga vprašate, kakšne so bile padle družine v pretekli čebelarški sezoni, vam bo v 99 % povedal, da so bile to najmočnejše družine z največjimi donosi. Preživele pa so najslabše. Vendar mnogim ta odgovor ne zadošča. Ne razumejo, da imajo najmočnejše družine tudi največ zalege, kjer se posledično namnoži največ varoj. V močnih družinah je oskrba s hrano optimalna, v šibkih pa ne, kar seveda posredno povzroči še uspešnejši razvoj varoj. Družine pa, ki so preživele, so sicer šibke, toda žive; varoje so jih sicer oslabile, vendar jih niso ubile. V najslabšem primeru pa odmrejo (skoraj) vse družine v čebelnjaku.

Stroka ugotavlja, da je v naravnem bivališču kranjice običajen odstotek trotovine od 5 do 15 % in da zgolj tedaj skoraj 92 % varoj parazitira trotovsko zalego, a le 8 % varoj zalego delavk. Zato so čebele delavke v takšnih družinah (s tolikšnim obsegom trotovine) skoraj obvarovane pred parazitiranjem varoj.

Ko v družinah ni več obsežne trotovske zalege in družine izženejo trote iz panja, se varoje selijo v celice zalege čebel delavk. Ker pa je bilo v močnih družinah mnogo trotovine, kar je povsem normalno in potrebno, je v tem trenutku v takšni družini tudi ogromno varoj. To je trenutek, ki ga ne smemo zamuditi, treba je začeti zdravljenje čebel. Velika ovira pri tem je lahko izdatna gospodarsko zanimiva paša, kjer pa je ni, ni razloga, da bi z zdravljenjem odlašali.

Vsekakor je treba začeti zdravljenje čebel proti varozi najpozneje v drugi polovici meseca julija. Bolj kot z zdravljenjem odlašamo, bolj drastične bodo posledice za zalego prihodnjih zimskih čebel. Poznam mnoge čebelarje, ki prav tedaj odidejo na morje, v prepričanju, da bodo čebele same, v lastno korist, končale boj z varojami. Ti čebelarji imajo pogosto že konec septembra in v oktobru panje brez čebel.

Včasih pa tudi čebelarji, ki so pravočasno začeli zdravljenje ne dosegajo pravih rezultatov; uporabljajo namreč ne-registrirana zdravila ali pa registrirana zdravila nepravilno uporabljajo zaradi neustreznega prepotrebnega predznaja. Ker je to obsežna tema, se bom dotaknil le nekaterih najzanimivejših podrobnosti.

Amitraz kot najboljši primer

Kot vemo, Srbija nima registriranih zdravil proti varozi na osnovi amitraza, vendar ga mnogi čebelarji nelegalno uporabljajo. Posebna težava je, ker uporabljajo predvsem nelegalno pakiran amitraz sumljivega porekla. Nelegalnih preparatov pa NIHČE NIKOLI ne nadzoruje. Tako lahko najdemo na trgu marsikaj. V rokah čebelarjev pristanejo tudi preparati na osnovi amitraza, v katerih je amitraz, zaradi davno preteklega roka, povečini razgrajen; čebelarji dobijo v stekleničkah pretežno ksilen, v katerem je amitraz sicer tovarniško raztopljen – delež ksilena je 80 % –, o amitrazu pa skoraj ni ne duha ne sluha. Na trgu najdemo tudi prepakiran amitraz nižjih koncentracij. Vse to so glavni vzroki za slabo učinkovitost in izgubo čebel, žal pa niso edini. Celotisti čebelarji, ki se na skrivnostni način dokopljejo do amitraza ustrezne kakovosti, z njim ne dosegajo ustreznega učinka in namesto da bi čebele zdravili tako, kot je bilo nekoč priporočeno – štirikrat z razmikom štiri dni –, zdravijo mnogo pogosteje, nekateri celo več kot dvajsetkrat, kar je nezaslišano škodljivo za čebele same, njihove proizvode, še posebej za propolis. Kljub temu pa pravega učinka ni. Mnogi se sprašujejo, zakaj. Obstajajo dokazi za biološko in kemično odpornost varoj proti amitrazu.

Biološko odpornost varoj dokazuje prav potreba po številčnejšem dimljenju, da bi dosegli enak učinek kot nekoč s samo štirikratnim dimljenjem. Ko so se varoje pojavile, je bilo namreč ugotovljeno, da po poleanju parazitirane čebelje zalege varoje zapustijo celico in se na čebelah (zunaj celic) zadržujejo približno sedem dni, hranijo se s hemolimfo in nato zopet zasedejo celico z ustrezno staro zalego, kjer se bodo razmnoževale. Ker smo tedaj čebele dimili na štiri dni, so bile vse varoje v trenutku dimljenja na čebelah ali v pokriti zalegi. Ob vsakem vnovičnem dimljenju so bile uničene tiste varoje, ki so v preteklih štirih dneh zapustile celice in se hranile na čebelah. Leta 2004 pa se je v Nemčiji pojavil nov soj varoj, ki odraslo čebelo izven celice parazitira le še en sam samcat dan in ne kot prej sedem dni. Če bi zato čebele

Več zalege v močnih družinah žal pomeni tudi več varoj.

dimili z amitrazom vsak dan, bi jih pomorili, da o onesnaženju panjev sploh ne govorimo. Čebelarji so tako pravzaprav izvedli selekcijo varoj; preživele so le tiste varoje in njihovi potomci, ki so se le kratek čas zadrževali na čebelah zunaj celic. To je vzrok za nezadostno učinkovitost amitraza.

Kemično odpornost, čeprav to ni njeno pravo ime, bomo tako poimenovali zaradi čebelarjev, ki ne poznajo dovolj fiziologije. Kemično odpornost varoj proti amitrazu so dokazali tudi v praksi. V eni najboljših knjig o varojah iz 2007 španska znanstvenika Nestor Fernandez in Yves Coineau ugotavljata, da je bilo treba zdravilo na osnovi amitraza, po imenu Apivar, ko je bilo dano v uporabo, imeti v panjih 6 tednov, da bi uničilo varoje. V letu, ko je knjiga izšla, je moralo biti omenjeno zdravilo, da bi doseglo isti učinek, v panju že 10 tednov. Zakaj je tako, če je učinkovitost amitraza, kot trdijo mnogi naši čebelarji, dobra in se z leti ne manjša? Zato ker to ne drži in so naši čebelarji v zmoti.

Podatki iz Italije iz 2006 (dr. Antonio Nanetti) nam povedo, da je učinkovitost amitraza manjša od 70 %, kar je seveda nezadostno za uspešen boj proti varojam. **Stopnja učinkovitosti dobrega zdravila ne bi smela biti pod 90 %**. Podatki iz Portugalske za leto 2007 so podobni in kažejo na zgolj 60-% učinkovitost amitraza. O vsem tem je naš časopis že poročal; zdi se, da ga čebelarji ne prebirajo dovolj pozorno ter se igrajo, pa ne samo sami s seboj, temveč tudi s čebelami.

Odpornost varoj

Biološki mehanizem razvoja odpornosti smo pojasnili. Kako nastaja kemični in kaj pravzaprav predstavlja? Prva poročila o resnejšem pojavu kemične odpornosti proti tedaj množično uporabljanemu fluvalinatu so prišla iz okolice Milana v Italiji leta 1991. Vendar so čebelarji z juga Italije tudi že pred tem poročali o zmanjšani učinkovitosti fluvalinata. Prišlo je do množičnega umiranja čebel, četudi so čebelarji zdravilo z imenom Apistan, čigar učinkovina je bil fluvalinat, tovarniško vdelan v plastične trakove, uporabili na predpisan način. Podobno stanje je bilo tudi pri nas, ko je prof. dr. Jovan Kulinčević leta 2000 v časopisu *Moč prirode* objavil prve podatke o odpornosti proti fluvalinatu v okolici Beograda. Če bi

Odpadle varoje

čebelarska srenja to ugotovitev dovolj resno sprejela in upoštevala, ne bi nekaj let kasneje izgubili tretjine čebeljih družin v Srbiji.

Vsa živa bitja so lahko izpostavljena nekemu strupu, vendar niso vsi osebki (varoje)

naravno enako občutljivi; nekateri poginejo takoj, nekateri pa imajo naravno sposobnost in preživijo zdravljenje s posledicami ali brez. Prav ti – preživeli osebki – pa so tisti, ki se bodo razmnoževali in katerih potomci bodo odpornejši proti uporabljenemu sredstvu (od populacije iz prvega zdravljenja). Populacija zajedavcev bo iz generacije v generacijo odpornejša, če ne pretrgoma uporabljate za njeno zatiranje isto zdravilo. Kolikor pogostejše je zdravljenje z istim zdravilom oziroma je populacija varoj izpostavljena zdravilu dlje, kot je nujno potrebno, toliko hitreje se razvija odpornost (rezistenca) zajedavca.

Mnogi se sprašujejo, zakaj so nekateri osebki naravno odpornejši. Začetni mehanizem je mutacija (sprememba genov v odnosu do običajnega modela populacije), ki je povsem naključna, spontana ali pa je nastala, na primer, zaradi ionizirajočega sevanja oz. vpliva kemikalij, ki poškodujejo genetski material in izzovejo spremembe. Mutacija je lahko nastala pred tisoč ali milijonom let (naravno, brez kakršnega koli stika s sredstvi, ki jih danes uporabljamo in katerih tedaj, v glavnem, ni bilo v tej obliki). Njena pomembnost za populacijo pa se pokaže šele ob uporabi ustreznega strupa. Če te naključne mutacije ne bi bilo, bi bila populacija popolnoma uničena. Nekatere mutacije so nezdružljive z življenjem in osebek odmre oz. ne zapusti potomstva, druge mutacije pa se ohranjajo milijone let. Te mutacije, ki se ohranjajo, so vzrok za pojav naravne odpornosti proti zdravilom proti varozi. Predpostavlja se, da posamezen gen mutira v vsakem 100.000.–1.000.000. osebkju generacije. Mutirane molekule delujejo praviloma slabše od izvornih, vendar je njihova reakcija na uporabljeni strup ugodnejša za osebek in mu pomaga preživeti in zagotoviti potomstvo, pri katerem bodo ti geni prevladovali in tako omogočili preživetje.

Mehanizmov odpornosti, ki jih narava lahko razvije, je mnogo, vendar jih ne bom opisoval, ker niso pomembni za čebelarje praktike. Podrobneje si o tem lahko preberete v časopisu *Pčelar*, februar 1997, in *Srpski pčelar*, januar 2017.

Zanimivo je, da se odpornost varoj proti posamezni učinkovini pogosteje pojavlja na jugu Evrope, predvsem zato, ker se na jugu, zaradi ugodnejših podnebnih razmer in daljšega obdobja zaleganja matic, razvije več generacij varoj, pa tudi zato, ker so čebelarji na jugu Evrope manj odgovorni od onih na severu in zdravil ne uporabljajo, kot je predpisano, temveč samovoljno puščajo zdravila v panjih dlje časa, kot je predvideno, varoje pa so posledično dlje časa izpostavljene sredstvu, s čimer se dodatno pospešuje preživetje odpornejših osebkov varoj in posredno in neposredno širjenje vedno odpornejše populacije zajedavca.

Trenutek za zdravljenje čebel, ki ga ne smemo zamuditi, nastopi ob občutnem zmanjšanju obsega trotovske zalege.

Vendar mi Srbi ne bi bili Srbi, če procesa razvoja odpornosti ne bi pospešili maksimalno! Omenjeni Apistan je bil plastični trak s fluvalinatom, ki je bil razporejen po vsej debelini plastičnega traku s posebnim tehnološkim postopkom. Ustrezna uporaba tako proizvedenega zdravila je omogočala, da se je v panju dnevno sproščala vedno ENA-

Vrhunec nemarnosti

KA količina učinkovine – fluvalinata. Toda nam se je zdelo cena tega zdravila previsoka. Nam čebelarjem, vseeno, s katerega dela planeta prihajamo, je vedno vse predrago, samo med je prepoceni. To našo »vrlino« so izkoristili naši trgovci in nanесли fluvalinat na lesene letvice, ker seveda niso imeli tehnologije, s katero bi naredili plastične trakove. Katastrofa! S takšne letvice se je prvi dan sprostila ogromna količina učinkovine, v naslednjih dneh pa vse manj in manj. Vsaka letvica ni vpila enake količine učinkovine; vpojnost je namreč odvisna od vrste lesa. Plastični trakovi Apistana so vsebovali enako količino fluvalinata, vsaka naša letvica pa je vsebovala lastno (različno) količino! Letvice, ki so vsebovale manjšo količino učinkovine, so pri življenju puščale seveda večje število varoj. Tiste pa, ki so vsebovale ogromne količine, so predstavljale pravo atomsko bombo, pobijale so SKORAJ vse varoje. Žal pa vedno katera preživi, ta je seveda tista najodpornejša. To pa pospešuje razvoj odpornosti, ker omogoča preživetje in razmnoževanje naravno najodpornejših osebkov varoj. Nato smo v igro vstopili čebelarji. Te lesene trakove oziroma letvice smo puščali v panjih dlje, kot je bilo predpisano, mesece, saj se ve, za vsak primer ... S tem smo dodatno spodbujali razvoj odpornosti varoj, ker so se te dobesedno kopale v majhnih količinah fluvalinata ter se, kemijsko gledano, navajale na njegovo prisotnost. Zato je vedno bolje proti varojam uporabiti močno sredstvo, ki mu bodo varoje izpostavljene le kratek čas (čas razvoja ene ali dveh generacij varoj).

Spomnimo se lesenih letvic, prepojenih s fluvalinatom, ki so jih nekateri vsevedi imeli v panjih 365 dni v letu. Nekdo je izjavil, sicer figurativno, da v Srbiji ni mnogo pametnih, je pa zato najpametnejših, kolikor jih hočete.

Rezultat je bil vnaprej predvidljiv: izrazito smo pospešili razvoj odpornosti varoj proti fluvalinatu, naši trgovci in lažni

„proizvajalci zdravil“ pa so bogateli na račun naše nespameti in neznanja. Ironija je v tem, da bi bila uporaba originalnega Apistana pravzaprav cenejša, ker se je v praksi pokazalo, da bi ga lahko večkrat uporabili, toda to sedaj ni več pomembno ... Vsako neznanje se plača tako ali drugače ...

Drugi primeri „genialnosti“

Posamezniki med nami, ki evforično uporabljajo neregistrirana zdravila, delajo izvrstne vedno nove napake drugačnega ali podobnega tipa. Spomnite se zgolj neregistriranega zdravila „Argus Ras“; vzorec tega je Veterinarski inštitut Republike Srpske „Dr. Vaso Butozan“ iz Banjaluke poslal v analizo referenčnemu laboratoriju EU (ANSES, European Union Reference Laboratory for Honeybee Health, Sophia Antipolis) v Franciji. V njem so našli klorfenvinfos, čigar uporaba je prepovedana (v ZDA že od 1991), po zakonu pa njegova uporaba v čebelarstvu znotraj EU sploh ni predvidena (podrobneje: www.spos.info/1-298).

Oktobra lani je madžarska čebelarstva zveza objavila na svoji spletni strani ugotovitev, da neregistrirano zdravilo proti varozi iz Srbije z imenom Herba strip pravzaprav vsebuje amitraz in akrinatriin. Če se izkaže, da je to res, bo to, upam, končni opomin srbskim čebelarjem, naj ne zaupajo neregistriranim „zdravilom“ proti varozi. Nihče namreč ne jamči, da je v njih res to, kar piše na ovoju. Čebelarji z uporabo takšnih „zdravil“ onesnažujejo panje, pospešujejo nastanek odpornosti varoj proti preparatom, ki se uporabljajo na nestrokovnen način; po njihovi uporabi bo stanje v čebelarstvu čez čas le še slabše. Če uporabljate za zdravljenje varoze sredstvo, ki ga oglašujejo, da je na naravni osnovi, in pri uporabi tega preparata iz prejšnjega razloga ne uporabljate zaščitnih sredstev, lahko nevarno škodujete svojemu zdravju (podrobneje: www.spos.info/herba-strip-amitraz-akrinatriin).

Podobno „izkušnjo“ so imeli nedavno tudi Slovenci z nelegalnim „zdravilom“, v katerem so našli klorfenvinfos, amitraz in rotenon (podrobneje: www.spos.info/veliki-problemi-oko-nelegalnog-leka-u-sloveniji). Uporaba treh učinkovin hkrati v boju proti varozi je podobna, če karikiramo, pobijanju miši s topovi namesto z običajnimi DDD-metodami (dezinfekcija, dezinfekcija, deratizacija).

Z nenehnim zatiranjem varoj se nehote opravlja tudi selekcija in rezultat so odpornejše varoje.

Odpornost varoj pospešujeta pogostejše zdravljenje z isto učinkovino in daljši čas izpostavljenosti učinkovini.

Najcenejše je zimsko tretiranje z oksalno kislino.

Nam je to dovolj, da se spametujemo in dojamemo, da lahko zdravila pripravljajo samo strokovnjaki v ustreznih pogojih (znanje, oprema ...)? Zdravilo mora biti narejeno tako, da način njegove uporabe ustreza posebnostim delovanja učinkovine v njem; seveda ob uporabi zdravila po takšnih metodah, ki preprečujejo hiter nastanek odpornosti.

Vsemu zgornjemu zagotovo ne ustrezajo nelegalne levitice, ki služijo kot nosilci na primer amitraza. Pomislite, kako zelo se pospeši razvoj odpornosti varoj proti amitrazu z uporabo teh paličic: varoje v panju so namreč neprekinjeno dlje časa izpostavljen nizkim odmerkom amitraza.

Dolgoročna uporaba nelegalnih sredstev ima katastrofalne posledice, omogoča razvoj odpornosti varoj proti zdravilom, hkrati pa obstaja bojazen, da se v medu znajde nekaj, kar tja ne sodi in zaradi česar ga ne boste mogli prodati, lahko pa boste celo kaznovani.

Preprečevanje odpornosti

Najpreprostejši način je izmenična uporaba različnih sredstev. Na ta način se zmanjšuje pospeševanje specifične odpornosti, ki jo omogočajo določene mutacije. Vsekakor je treba imeti dovolj znanja in uporabljati zdravila z različnimi mehanizmi delovanja. Recimo fluvalinat in flumetrin imata enak mehanizem delovanja; če ste v svojem čebelnjaku uporabljali recimo fluvalinat in so varoje vaših čebel postale proti njemu odporne, je uporaba flumetrina nesmiselna, ker ne bo učinkovit, razlog za to je tako imenovana navzkrižna odpornost.

Drugi način je vsekakor uporaba sredstev, za katera, vsaj do sedaj, ni dokazano, da bi varoje ob njihovi uporabi razvile odpornost proti njim (mravljinčna kislina, oksalna kislina, timol, mlečna kislina ...).

Glavni način za preprečevanje pojava odpornosti varoj in uspešno zatiranje pa je izobraževanje, ki mora biti permanentno in temeljiti na prebiranju najnovejše literature

ter obisku strokovnih in znanstvenih predavanj. Ta znanja je treba ves čas obnavljati in nadgrajevati.

Temelj boja proti varojam pa ostaja povsem preprost:

1) Zdravljenje začnite pravočasno, NIKAKOR ne zamudite. Če uporabljate tako imenovana sonaravna sredstva (eterična olja in organske kisline), je treba začeti vsaj okrog 15. julija, ne pozneje; če pa uporabljate konvencionalna zdravila, začnite zdravljenje najpozneje do 1. avgusta. Vsakršno zamujanje bo imelo za posledico več poškodovanih čebel s krajšo življenjsko dobo in slabšo vitalnostjo.

2) Uporabljajte izključno registrirana zdravila, katerih kakovost je redno nadzorovana. Trenutno so v Srbiji registrirana samo naslednja zdravila: Checkmite, Apilifevar, Apiguard, Varotom in Furmitom. Vsa druga zdravila so nelegalna. Da bi dosegli stopnjo učinka zdravila, ki jo navaja proizvajalec, je treba natančno prebrati navodila in še natančneje preučiti literaturo ter izkušnje drugih, da bi si tako poskušali ustvariti mnenje o teh sredstvih.

3) Med zdravljenjem čebel nadzorujte odpad varoj na testnem vložku, ki naj bo vstavljen pri vsaj 10 % družin. Rezultate primerjajte z odpadom varoj v bližnjih čebelnjakih. Pri čebelnjakih v bližini, posebej pri tistih, kjer čebele zdravimo na enak ali podoben način, je malo verjetna večja razlika v številu prisotnih varoj. Če pri vas ni odpada varoj, v sosednjem čebelnjaku pa je velik, to ne pomeni, da pri vas ni varoj, temveč da zdravilo, ki ste ga uporabili, zaradi nečesa ne učinkuje. Tudi najboljše registrirano zdravilo lahko zataji, če je bilo recimo hranjeno v izlozbi veterinarske lekarne na sončni svetlobi in pregreto ali pa v vašem avtu na visoki temperaturi, ki razgradi aktivno učinkovino zdravila. Eva Frey z inštituta v Hohenheimu v Nemčiji je dokazala, da je po učinkovitem poletnem zdravljenju do konca jeseni mogoč vnos celo do 1000 varoj (reinvazija) iz sosednjih čebelnjakov (časopis *Pčelar*, september 2012), tega ne smemo pozabiti.

4) Obvezno opravite zimsko zatiranje varoj, ki uniči dovolj varoj, najceneje z oksalno kislino, in tako spomladansko zatiranje ne bo potrebno. Tudi sicer je spomladansko zatiranje škodljivo čebelarjem, ne glede na uporabljeno sredstvo. Vsako uporabljeno sredstvo namreč zmanjšuje število poleženih jajčec povprečno za 10 %, zaradi posledično 10 % šibkejših družin v času glavne paše pa v teh spremenjenih podnebni in okoljskih razmerah lahko ostanemo brez točenja.

(Prevod: V. Fajdiga)

Z uporabo neregistriranih zdravil „na naravni osnovi“ brez zaščitnih sredstev lahko nevarno škodujete svojemu zdravju.

Rodoljub Živadinović, dr. med.

predsednik SPOS-a,
rodoljubz@mts.rs

Novice iz sveta

Nizozemska

Leta 1995 je bilo ustanovljeno mednarodno združenje za temno čebelo, imenovano SICAMM. Lani so v kraju Lunteren na Nizozemskem organizirali mednarodni posvet o stanju na področju temne čebele. Udeležilo se ga je 63 čebelarjev in raziskovalcev iz 17 držav od Norveške do južne Francije in od Irske do Rusije. Na sporedu je bilo 30 referatov na temo temne čebele. Vsebina je zadevala podatke o današnji razširjenosti, praktičnih izkušnjah pri čebelarjenju, o zaščitenih območjih in genski analizi. Tako so ruski raziskovalci predstavili študijo o prilagoditvi temne čebele na lokalno pašo v Rusiji in o vzreji matic.

Žal se tega posveta ni udeležil noben rejec temne čebele iz Avstrije. Po zadnjih podatkih je v Avstriji 1000 rasno čistih družin temne čebele, kar predstavlja 1 % avstrijske populacije čebeljih družin. V Nemčiji je bilo ustanovljeno združenje vzrejevalcev temne čebele leta 2013 in šteje 56 članov. Imajo po več kot 200 čistokrvnih družin temnih čebel, kar predstavlja 0,025 % nemške čebelje populacije. Pojavljajo pa se težave z zaščitenimi območji. Uporabljajo umetno o semenitev. Najbolje so se vzrejevalci organizirali

v Švici, kjer je organiziranih šest zaščitenih območij v skupni izmeri 1000 km². Redijo 15.000 čistokrvnih družin temne čebele, kar je od staleža družin v Švici 150.000 kar 10 %. Skupnost vzrejevalcev šteje 510 članov. 35 certificiranih vzrejevalcev skrbi na 5 linijskih in 27 rasnih vzrejališčih za letno vzrejo 5000 kakovostnih matic. Nadaljnji razvoj in obstoj temne čebele sta v Švici zagotovljena z več številnimi populacijami in genskimi analizami, hibridne matice pa dosledno izločajo.

Na posvetu je v osje gnezdo dregnila poročevalka Gabriela Soland, ki je dejala, da mnoge čebelarske organizacije še danes iz cenovnih vzrokov uporabljajo 70 let stare metode morfometrije. »Morfološke raziskave vodijo dostikrat k napačnim ugotovitvam in današnjim zahtevam ne odgovarjajo več.« Švicarska vzreja temne čebele temelji od leta 2006 na genetski analizi.

Norbert Jedlovčnik

Viri:

Vollmer J. (2017): SICAMM-Konferenz 2016. *Bienenaktuell*, št. 1, januar, str. 9–10

Čebelarjeva opravila v februarju

Februarja je dela pri čebelah še zelo malo ali skoraj nič. To naj bi bil še vedno zelo hladen mesec, zato se pri čebelah postori enako kot v januarju. Opazovanje in mir jim najbolj prijata. Zato ta mesec še ne bom stikal in motil njihovega miru.

Če pa pride lepo vreme

Če pa bo prišlo do lepega vremena in izletnih dni, pa si bom kot drugi čebelarji vzel čas in si dobro ogledal njihov izlet ter prisluhnil njihovem glasnemu brenčanju, kajti iz tega se da razbrati marsikatero stanje v panju. Predvsem pa bom dobro pregledal površino pred čebelnjaki, ki je bila prej očiščena, s tem bom preveril, kaj se dogaja po tleh s čebelami, ki lazijo. To je najlepše vidno približno dve uri po začetku izleta na mestih za stalno opazovanje. Ta mesta imam odbrana stalno čez celo leto. So pa nekako od izletišča čebel proti soncu med deseto in enajsto uro dopoldne. Dobro si

ogledam plazeče se čebele, jih naberem in doma z lupo s štirikratno povečavo pregledam problematične znake, posebno me zanimajo starost in druge nepravilnosti na njih. Vedno še pod mikroskopom pregledam napadenost z nosemo.

Priprave na tekočo sezono

V februarju pa je več priprav za tekočo sezono. Pri meni je februar zadnji čas za pripravo satnikov in voska za satnice za tekočo sezono. Vsako leto pripravim 11 novih satnic in en gradilnik za izdelavo, na eno gospodarsko družino.

Zbijanje in žičenje satnikov

Osemdeset odstotkov pripravljenih satnikov je vsako leto novih, dvajset odstotkov satnikov pa uporabim starih. Za nove satnike kupim samo letvice, in sicer na vogalih rogličene, zbijem jih s pištolo na zrak, za vsak spoj porabim eno sponko. Ko so satniki zbiti, jih zvrtem po daljši letvici, v vsako šest luknjic. Tako ima vsak satnik po šest žic napetih

Priprava satnikov za gradnjo novih satov. Bolje je pripraviti 100 preveč kot 10 premalo.

vertikalno. Uporabljam nerjavečo žico za napenjanje, zaradi vpliva kislin pri zdravljenju čebel in svetlosti voska. Pocinkana bi namreč motila barvo voska ob taljenju. Žico nasekam na dolžino, ki je potrebna za en satnik. Ko jo vstavljam v satnik, začnem pri tretji luknji na letvi in grem do konca. Potem satnik obrnem in grem spet do konca na drugo stran. Tako mi ni treba vleči vse žice čez celotni satnik, temveč samo polovico. Ko je žica napeljana skozi vseh 7200 luknjic vseh pripravljenih satnikov, jo samo malo napnem in na koncih pritrdim z žeblički. Taki satniki počakajo na napenjanja s koleščkom za napenjanje, ki drži žico v cikcak položaju do takrat, ko se vstavljajo satnice v satnike. To naredim na začetku meseca, v katerem bodo dani družinam. Ko sem začel uporabljati nerjavečo žico in nisem narebral na ta način, se mi je zgodilo, da se je sat med prevozi podrl.

Razkuževanje starih satnikov za ponovno uporabo

Stari, že uporabljeni, satniki, ki jih bom ponovno uporabil, morajo zadostovati zelo strogim merilom. Staro satje čez leto talim v sončnem talilniku na dva sata. Čez leto gre to hitro, ni ravno najboljši izplen, ostanejo pa satniki z napeljšano žico. Te satnike razkužim, in sicer v nerjavečem kotlu, v 3-% natrijevem lugu (lužni kamen). Po dvanajst satnikov zvežem skupaj, in ko raztopina vre na polno, jih potopim v vrelo lužino za deset minut. Po desetih minutah najprej z vodne površine posnamem nečistoče. Nato vzamem satnike ven in jih takoj temeljito operem z vodnim curkom pod visokim pritiskom. Oprane zložim enega na drugega, da se poravnajo. Zložene pustim zunaj na prepihu in soncu, da lepo pobelijo. Nekoč se mi je zgodilo, ko sem dal mokre v zaprt vlažen prostor in so zaradi vlage potemneli, ker me je vizualno motilo, da jih nisem uporabil, ampak sem jih sežgal. Ko so popolnoma suhi in svetli, jih še enkrat preberem in dobre, če je treba, popravim. Satniki čakajo, da se žica napne in vpne satnica. Pri ponovno uporabljenih satnikih me močno moti razkuževanje z natrijevim lugom, ker imam občutek, da se lug ne more popolnoma izprati. Tako

sem razkuževal tudi gradilne satnike, in to nekaj let zapored, ter ugotovil, da so jih čebele vsako leto bolj premazale s propolisom, da so preprečile vpliv luga. Nisem registriran kot ekološki čebelar, vendar me močno moti vnos tujih stvari v panj, tudi čistila v les, zato razmišljam o opustitvi uporabe rabljenih satnikov ali pa da bi jih samo ostrgal.

Priprava voska

Priprava voska se izvaja čez celo leto. Sem čebelar iz časov pomanjkanja, ko je bil en kg voska enakovreden desetim kg medu, pa še dobiti se ga ni dalo. V kasnejših izboljšanih časih si lahko kupil po deset satnic v Medexu ob enem obisku trgovine, vendar sem bil 100 km oddaljen od Ljubljane. In takrat smo zbirali vsako mrvico voska za zamenjavo za satnice. To delam še danes, in sicer tako, da imam dva sončna talilnika, v enem se tali vosek iz starega satja in prizidkov ob čiščenju panjev, in ta vosek se ne uporabi več pri mojih čebelah. V drugem talilniku pa talim vosek iz gradilnikov in pokrovcev ob točenju. Ta vosek potem zbiram, vsakega zase, in v zimskem času pretalim v nerjavečem kotlu ter stisnem skozi stiskalnico, ki je talilnik za vosek, z vrečo iz jute.

Najprej stalim vosek iz talilnika za čisti vosek. Ko je to končano, pa vosek iz starih satov, ki se uporabi za sveče ali za prodajo. Vosek iz talilnika teče v čiste emajlirane posode brez odrgnin v emajlu. V posodo dam pred polnjenjem za prst vroče vode in nato spustim vosek iz talilnika. Polne posode z voskom dam v toplejši prostor, da se začne počasi ohlajati. Preden se začne strjevati po zgornji površini, ga še nekajkrat na lahko premešam. Čim dlje se ohlaja, čistejši je, ker imajo majhne in počasne nečistoče, ki so ostale v njem, čas, da padejo na dno. Čez dva ali tri dni, ko je popolnoma ohlajen in trd, posodo odnesem ven in obrnem tako, da gre ven. Voda odteče, vosek pa očistim tistih malih nečistoč, ki so ostale na spodnji strani koluta, z vodnim curkom pod visokim pritiskom. Koluti so lepi rumeni po celi površini, čeprav nisem uporabil nobene kisline ali žvepla, to je že zdavnaj preživelo. Tak kos voska damo lahko na sonce in bo s časom pobelil ter ne bo spremenil barve na temno, ker ni prišel v stik z navadno kovino, ali na bakreno rdeče, ker ni v njem kisline ali žvepla.

Kuhanje voska konec prejšnjega tisočletja. Kotle še vedno uspešno uporabljam.

Ko zberem tak čisti vosek iz gradilnikov in pokrovcev približno 100 kg, ga odnesem izdelovalcu satnic, ki mu za res zaupam, da si bo vzel čas in tisti dan delal samo satnice zame iz mojega voska. Jaz uporabljam samo satnice iz svojega čistega voska, če mi jih zmanjka, pa kupim biološke s certifikatom.

Pri tem se moramo čebelarji zavedati čistosti, kajti čebelja celica je svetinja čistoče, v njej raste čebelja žerka, v tistih najnežnejših dneh, ko se levi, in tam mora biti popolna čistoča. Ko se bodo vsi čebelarji obnašali kot mlade mamice, ki pazijo na svojega dojenčka, da dobi v zgodnji mladosti vse čisto in sterilno, bodo tudi marsikatero okužbo zalege minile. Pred približno 25 leti sem dal izdelati satnice čebelarju iz okolice Ljubljane, ki tudi čebelarji z velikim številom

družin. Ko sva naložila satnice v moj osebni avto, je naneslo približno 1000 kosov. Nasmejal se mi je in rekel, da sem končno eden od pravih čebelarjev. Vprašal sem ga, kako to misli, in je rekel: »Poglej, satnice smo naložili v prtljajnik in na zadnji sedež avta, in si povsod podložil odejo in satnice zavil, da se ne bi umazale ali naprašile. Čuvaš jih kot mati plenice za otroka. Tega se zaveda malo čebelarjev.« Dodal bi še to, ko neseš ta čisti vosek v izdelavo izbranemu izdelovalcu satnic in ko razkladata kolute, dobro poglej v obraz tega partnerja, v nasmešku njegovega obraza vidiš čistost svojega voska.

Jože Sever – Semič

cebelarstvo.sever@gmail.com

Čebele potrebujejo vodo – čebelarji, namestite higienski napajalnik

Za vzdrževanje čebeljih družin je nujna higiensko neoporečna voda. Čebelja družina namreč v vsem letu porabi približno 30 l vode, ki jo čebele v svojih mednih želodčkih prinesejo v panj. Žal čebelarji vedno razmišljamo predvsem o hrani, ob tem pa pozabljamo, da je za čebele veliko nevarnejša žeja kot lakota. Neodgovornost čebelarja, ki čebelam ne zagotovi higiensko neoporečne vode, je po navadi kaznovana z manjšim donosom medu in obolenjem čebelje družine.

Napajalnik za čebele namestimo nekje v zatišju, ob strani in vsaj pet metrov od čebelnjaka. Pripraviti ga moramo dovolj zgodaj, najbolje takoj po prvem trebljenju. Če ob čebelnjaku oz. stojišču ne postavimo napajalnika ali pa z njegovo postavitvijo zamudimo, so čebele primorane iskati vodo v mlakah, gnojiščih ali kanalih. S tem v panj prinašajo nehigiensko vodo, onesnaženo z mikroorganizmi, nevarnimi za zdravje čebelje družine. V dodani vodi moramo raztopiti še morsko sol, in sicer 1 g na 10

litrov vode. Pri tem moramo biti previdni, kajti večje koncentracije soli v vodi krajšajo življenjsko dobo čebel.

Največje količine vode čebele potrebujejo prav v času pomladanskega razvoja, ko se površina zalege hitro povečuje in ko se porabljajo rezervne količine hrane v panju. Napajalnik je tudi odličen kazalec stanja trenutne paše. Če na napajalniku ni čebel ali jih je zelo malo, je to znak dobre paše. Zadnja leta imamo čebelarji v čebelarških trgovinah na razpolago kar nekaj različnih higienskih napajalnikov. Priporočam vam nakup napajalnika, ki ga proizvaja hrvaško podjetje Fustis d. o. o.

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Šolski medoviti vrt

Učenci čebelarskega krožka na Drugi osnovni šoli v Slovenj Gradcu so v tem šolskem letu zelo zgodaj začeli svoje delo. Že na drugi učni uri krožka so se odpravili k šolskemu čebelnjaku, ob katerem je bila zanje pripravljena greda za zasaditev vrta medovitih rastlin. Osnovna šola je sadike dobila na javnem razpisu ČZS, prva naloga članov čebelarskega krožka pa je bila njihova zasaditev v gredo pri šolskem čebelnjaku. Na lep sončen dan je vsak mladi čebelar zasadil nekaj medovitih trajnic, tako da bodo že prihodnje leto s svojimi cvetovi vabile in razveseljevale čebele.

Janez Bauer

Foto: Janez Bauer

Predstavitev čebelarskega društva Lovrenc na Pohorju

Čebelarsko društvo Lovrenc na Pohorju je bilo ustanovljeno leta 1921. Čebelarstvo je bilo prisotno na vsaki lovrenški kmetiji že stoletja nazaj, saj je okolica kraja idealna za čebelarjenje, potrebe po strdi in vosku pa so prisotne že od prvih poselitev kraja, posebej pa od prihoda Benediktincev davnega leta 1091. Brez čebel ni bilo čebeljega voska, ki so ga potrebovali v cerkvah. Legenda pravi, da so se prebivalci Lovrenca in okoliških krajev ubranili s čebelami pred turškimi vpadi. S Falske peči so namreč valili na turško konjenico, v ozkem prehodu med skalami in reko Dravo, čebelje panje iz izdolbenih debel in tako napadalce s pomočjo čebel pogнали s konji vred v reko Dravo.

Prejemniki priznanj leta 2015

Foto: Arhiv ČD Lovrenc na Pohorju

Foto: Arhiv ČD Lovrenc na Pohorju

Druženje čebelarjev ob kuhanju medene enolončnice

Leta 1954 so najbolj zagnani čebelarji ustanovili plemenilno postajo za matice pri Lamprehtu pod Klopnim vrhom. Z obsežnejšo vzrejo matic so se takrat ukvarjali: dr. Lojze Tičar, Anton in Marija Oder, Roman Planinšič, Maks Kotnik, Jože Kajzer in Julijus Pokorny, ki je bil vodja te ekipe. V tistem času je vozil čebele k Hojniku na pašo tudi Kirar, znani velečebelar, ki ga še danes poznamo po malih in velikih Kirarjevih panjih.

Ob praznovanju 900-letnice Lovrenca je društvo v Lovrencu organiziralo srečanje mladih čebelarjev Slovenije, pod vodstvom Mihe Šlausa. Druga prelomnica za društvo je bila leta 1996, ko je praznovalo 75-letnico. Takrat je bil pod vodstvom takratne predsednice društva Margarete Kačič in predsednika gradbenega odbora Franca Javornika zgrajen in odprt čebelarski dom, ki nam je čebelarjem v velik ponos. Vsa leta je bila velika želja čebelarjev, da si postavimo zavetnika čebelarjev sv. Ambroža. V času Jezernikovih dni

smo ga leta 2015 s prostovoljnimi prispevki in prispevki donatorjev postavili ter ga tudi blagoslovili. Sv. Ambroža nam je po promocijski ceni izdelal kipar g. Srečko Ornik iz Radizela. Člani društva se trudimo in skrbimo za dom z okolico, prejeli smo že več priznanj, posebno smo ponosni na zlate vrtnice, ki jih podeljuje Hortikulturno društvo Maribor.

Čebelarsko društvo ima devetčlanski upravni odbor, ki je bil izvoljen na občnem zboru. Upravni odbor pripravi program dela za vsako leto, ki obsega izobraževanje čebelarjev, udeležbo na srečanju čebelarjev Slovenije, sodelujemo na raznih prireditvah, ki potekajo v kraju in v sosednjih občinah, povezujemo se z domačimi društvi. Radi se udeležimo vsake prireditve, kamor nas povabijo. Redno sodelujemo na prireditvi Jezernikovi dnevi z dnevom odprtih vrat in v jesenskem času pripravimo kosanjev piknik za svoje člane in krajanje. Čebelarsko društvo Lovrenc na Pohorju sodeluje s Čebelarsko zvezo Slovenije in Čebelarsko zvezo društev Maribor.

Ob dnevu slovenskega zajtrka v vrtcih in v šoli čebelarji prispevamo med za lovrenške otroke ter organiziramo srečanje z otroki v vrtcu in v šoli ali v čebelarskem domu. Na šoli deluje tudi krožek mladih čebelarjev, ki nas zasto-

Najstarejša čebelarka v čebelarskem društvu Jerica Pušnik (90 let)

Čebelarski dom Lovrenc na Pohorju

Sveti Ambrož, zavetnik čebelarjev

Foto: Arhiv ČD Lovrenc na Pohorju

pa vsako leto na tekmovanju mladih čebelarjev in dosega dobre rezultate. V mesecu decembru, ko praznuje naš zavetnik sv. Ambrož, imamo sveto mašo in druženje v čebelarškem domu.

Čebelarji so dobri ljudje in prijetno je delati z njimi, zato sem sprejela drugi mandat njihovega zaupanja v moje in delo upravnega odbora. Voljni so delati in pomagati pri izvedbi zastavljenih nalog, ki nam ji ne zmanjka. V prihodnje

nameravamo organizirati tekmovanje mladih čebelarjev Slovenije in ob 100-letnici društva, leta 2021, si želimo organizirati srečanje čebelarjev Slovenije v Lovrencu. Upam, da bo našo željo podprl župan in nam pomagal pri izvedbi srečanja. Veseli smo vsakega obiska v čebelarškem domu v Lovrencu, zato vse vabimo, da nas obiščete.

Angela Obrulj, predsednica ČD Lovrenc na Pohorju

ČD Straža - Dolenjske Toplice je praznovalo 110-letnico

Minilo je 20 let, odkar je Jože Rihar na predavanju o čebelarstvu na OŠ Dolenjske Toplice ČD Straža - Dolenjske Toplice obvestil, da je nastalo 29. aprila 1906, torej davno pred letom 1946, kot je bila prvotna letnica nastanka društva. Dokaze o častitljivi starosti društva je iz virov pri ČZS izbrskal Andrej Hudoklin ter jih leta 1998 objavil v knjigi *90 let ČD Straža - Dolenjske Toplice*. To je bil tudi čas, ko je društvo, katerega predsednik je bil Avgust Gril, prevzelo v najem gozdarsko hišo na Podstenicah, veliko 19 m × 10 m, in jo začelo preurejati v čebelarški dom za društveno dejavnost. V 16 letih je bilo v prenovo hiše vloženi 13.554 prostovoljnih delovnih ur. Zdaj so v njej urejeni velik društveni muzej in vsi prostori doma, obnovljena je drvarnica, ob domu sta postavljena kozolček in društveni čebelnjak, urejena pa je tudi njegova okolica. Dela potekajo glede na finančne zmožnosti.

Direktor občinske uprave g. Rado Javornik podeljuje plaketo Občine Dolenjske Toplice.

Foto: Mojca Žnidaršič

Predsednik ČZS podelil odličja Antona Janše II. stopnje.

Dan pred prireditvijo je društvo na Podstenice povabilo dr. Janka Božiča, ki je v svojem predavanju predstavil značilnosti zdajšnjega razvoja čebelarstva.

Na akademiji ob 110-letnici društva 27. avgusta 2016 v Kulturno-kongresnem centru v Dolenjskih Toplicah je društvo prikazalo svoje dejavnosti na številnih področjih. Različni zgodovinski viri in zdajšnje dejavnosti društva so bili na prireditvi predstavljeni v PowerPointu.

Akademije v počastitev 110-letnice društva so se udeležili: predsednik ČZS g. Boštjan Noč, državna sekretarka

in domačinka mag. Tanja Strniša, župan občine Straža g. Dušan Krštinc, v imenu župana občine Dolenjske Toplice direktor občinske uprave g. Rado Javornik, predsednik Regijske čebelarске zveze Petra Pavla Glavarja g. Tone Koželj in predstavnik čebelarškega krožka, učenec Andraž Matoš. Delo društva v minulih 110 letih in še posebej v zadnjem desetletju je predstavil predsednik društva Tone Andrejčič. Obe domicilni občini sta društvu podelili občinsko odlikovanje.

V društvu smo se še posebej zahvalili 33 najdejavnejšim članom za njihov prispevek k društvenim dejavnostim ali promociji čebelarstva. Društvo je priznanje podelilo tudi OŠ Dolenjske Toplice za vsestransko uspešno sodelovanje na različnih področjih ter Inženiringu Topos, d. o. o. za velik prispevek pri izdelavi načrta za društveni čebelnjak in pri legalizacijskih zapletih.

Predstavitve je povezovala napovedovalka Barbara Pirh, na njej pa so nastopili Mešani pevski zbor Dolenjske Toplice, pevska skupina Rošča, operni pevec g. Jernej Žagar ter harmonikar krožkar Andraž Matoš. Začetek in konec so popestrili praporščaki Regijske čebelarске zveze Petra Pavla Glavarja in društveni filmski vložek.

V okviru prireditve je društvo pripravilo tudi razstavo zgodovinskih in sodobnih čebelarških pripomočkov. Javnost si jo je lahko ogledala še v naslednjem tednu.

Foto: Mojca Žnidaršič

Članstvo društva se je v minulih šestih letih več kot podvojilo, saj ima zdaj 77 članov. Še posebej smo veseli vedno več članic in tudi mladih čebelarjev. V društvo je vključenih 14 članic, 15 čebelarjev iz občine Straža, 33 čebelarjev iz občine Dolenjske Toplice in kar 29 članov, ki imajo pri nas čebele, živijo pa zunaj območja društva. To dokazuje, da je območje našega društva zelo ugodno in perspektivno za čebelarstvo, saj naše čebele nabirajo medicino predvsem na obsežnih neokrnjenih gozdnih območjih Kočevskega roga in Straže. Presenetljiv je tudi podatek, da je zdaj tu šestkrat več panjev kot leta 1968, poleg tega pa je ob izdatni paši na voljo še 33 stojišč za prevaževalce.

Društvo je tako sklenilo svoj vsestranski razvoj v minulem obdobju in smelo zre v prihodnost.

Tone Andrejčič,
predsednik ČD Straža - Dolenjske Toplice

Čebelarški dom Čebelarskega društva Straža - Dolenjske Toplice na Podsternicah v Kočevskem rogu

Foto: Branko Babič

Ob desetletnici prirejanja delavnic Kuhamo z medom: Coolinarika 2016

V Čebelarskem društvu Radovljica smo tudi novembra lani na Srednji gostinski in turistični šoli v Radovljici pripravili delavnico o kuhanju z medom. Ker smo jo pripravili že desetič, lahko rečemo, da je prireditvev postala tradicionalna. Organiziramo jo Coolinariki in ČD Radovljica, strokovno pa jo vodi prof. Marija Arh. Udeleženske so po večini ženske iz Gorenjske, predvsem z Jesenic, Bleda, iz Bohinja, Radovljice, Trziča in Kranja, med njimi pa so bile še kuhinja željne gostje iz Primorske, Ljubljane, Hrvaške ter trikrat tudi iz Velike Britanije. Nekateri udeleženske so stalne, pojavljajo pa se vedno novi obrazi. V vsakem pripravljene obroke je poglavitna ali pomožna sestavina med iz Slovenije, včasih samo kot začimba. To nam omogoča vrstna pestrost pri nas pridelanega medu.

Potreba po tovrstnem delovanju se je pokazala že nekaj let prej, kot je postalo kuhanje popularno na TV in v drugih medijih, saj smo želeli povečevati porabo medu. Kot zelo staro sladilo je namreč med del naše kulturne dediščine (lectovih srčkov, dražgoških medenih kruhkov, medenih pijač ...) in nekaj, kar lahko pokažemo doma in na tujem.

Delavnice oblikujemo tematsko po merilih domačnosti in geografskem izvoru, obroki so sestavljeni tako za vegetarijance kot vsejede, včasih so tematski (ajda), včasih etnološki, upoštevamo pa tudi želje slušateljev (baklave, grški božični kruh ...). Vsakič poudarimo in izrabimo lastnosti medu, bodisi njegov preventivno zdravstveni učinek bodisi lepljivost, higroskopičnost oz. aromo hladnega, toplega ali pregretega medu. Vsem udeležencem zagotovimo recepte, ob koncu pa vse pripravljene jedi pojedemo.

Pri nastajanju jedi sodelujejo tudi dijaki – prihodnji kuharji – ter na ta način spoznavajo lastnosti medu ob pečenju, kuhanju ali mariniranju s pikantnimi oz. kislimi okusi priprave jedi.

Foto: Sandi Marolt

ČD Radovljica je soorganizator »Dneva medu v kulinariki« v Lescah, ki v sodelovanju s ČZS po navadi poteka v drugi polovici septembra, saj v okviru društva delujemo čebelarji, ki se ukvarjamo s kulinariko. Dejavnost smo v mešanju koktajlov, peki in kuhanju z medom, poleg tega pa oglašujemo tudi pitje pijač, pripravljenih na podlagi medu. Društvo te dejavnosti podpira tudi finančno, tako da smo dosegli že kar nekaj uspehov. Na prvem državnem tekmovanju v Cerknici smo Coolinariki osvojili prvo mesto z medeno enolončnico, na lanskem tekmovanju v Račah pa smo bili tretji. Na željo in prošnjo udeleženk lanske delavnice se že pojavljajo ideje za naprej in videti je, da nam dela ne bo zmanjkalo. Tega se po svoje veselimo, saj vidimo, da naše delo pušča sledi.

Sandi Marolt

ČD Slivnica na obisku pri pobrateni Čebelarski družini Podčetrtek

Po čebelarški sezoni, ki si jo bomo zapomnili po ne preveč dobri čebelarški beri, toliko bolj pa po uspehih in dosežkih v našem društvu (razvitje prapora, podpis listine o pobratenu, uspehi mladih čebelarjev na državnem tekmovanju, 5. slikarska kolonija »Svetovi čebel«, odprtje razstave), smo se čebelarji ČD Slivnica pri Mariboru 22. oktobra 2016 že drugič odpravili na strokovno ekskurzijo. Po majski dvodnevni ekskurziji v Bosno nas je pot tokrat vodila na Kozjansko in v Obsotelje k pobrateni Čebelarski družini Podčetrtek.

Naša prva postaja je bila domačija čebelarja Jožeta Počivavška. Tam smo si pod odličnim vodstvom gospodarja ogledali muzej kmečke opreme, v katerem je svoj prostor našlo tudi nekaj kosov stare čebelarške opreme (koš iz šibja, stiskalnica za vosek, lesena posoda za med). Pot smo nadaljevali do minoritskega samostana v bližnjem Olimju, kjer domuje tretja najstarejša lekarna na evropskih tleh. Nad samostanskim vrtom zdravilnih zelišč ponosno stoji tipičen slovenski čebelnjak z naseljenimi AŽ-panji. Pravzaprav v neposredni bližini samostana kaj drugega kot čebelnjaka in zeliščnega vrta niti ni pričakovati.

Med potjo nas je spremljal predsednik pobratene Čebelarske družine Podčetrtek Janez Žan Ilek, ki je poskrbel, da nam na poti ni bilo dolgčas. Seveda ni šlo brez obiska bližnje čokoladnice in Jelenovega grebena. V trgovini na Jelenovem grebenu so med raznovrstno ponudbo našli svoje mesto tudi med in nekateri medeni izdelki. Od tod smo v smeri toka mejne reke Sotle prispeli do Bistrice ob Sotli, kjer smo si ogledali obnovljen čebelnjak upokojenega ravnatelja Jožeta Uršiča in

Foto: Mihael Močnik

čebelnjak njegovega zeta, ki stoji v neposredni bližini. Prislunili smo načinu čebelarjenja v trietažnih panjih. Potem nas je gospod Ilek pospremil na kosilo v vinogradniški Virštanj, v nekdanjo viteško in vinsko klet na Banovino, kjer se nam je za nekaj trenutkov pridružil še predsednik Slovenske turistične zveze g. Peter Misja, sicer župan občine Podčetrtek.

Po kosilu smo se odpeljali do bližnje domačije Ilek, kjer nam je predsednik pobratene čebelarške družine v svoji vinski kleti pokazal in dokazal, da ni samo odličen čebelar, ampak tudi vinogradnik in kletar. Presenečeni smo bili nad tem, kako se čebelarji in drugi ponudniki vključujejo v zdraviliško in romarsko turistično ponudbo mikroregije, katere prepoznavnost je že zdavnaj prestopila meje naše države. Vključenost lokalne čebelarške družine in čebelarstva na sploh v turistično ponudbo kraja je samo še dodana vrednost k že tako odlični in raznovrstni ponudbi. Vsekakor se ta primer dobre prakse splača posnemati. Škoda le, da je bil en dan premalo za vse, kar so nam želeli predstaviti čebelarji iz Podčetrтка. Kozjanskim in obsoteljskim stanovskim kolegom in pobratimom se pristrčno in iskreno zahvaljujemo, da smo lahko en dan preživeli v njihovi družbi, vsem drugim pa obisk toplo priporočamo.

Mihael Močnik

Foto: Mihael Močnik

Obisk sejma v Piacenzi

V Piacenzi (Italija) bo od 3. do 5. marca potekal čebelarški sejem. Agencija Aritours pripravlja program obiska sejma. Za več informacij obiščite spletno stran ČZS oz. pokličite na tel. št.: 02/229 83 60.

ČZS

Skulptura iz masla: Kranjska čebela na satju

Narava je bila vedno vir navdiha za ustvarjanje, še prav posebej pa zaradi svoje organiziranosti vzbujajo čudenje čebele. Za svoj motiv jih izbral tudi Štefan Rozman z Raven v Bohinju, po poklicu kuhar, ki je zaposlen v hotelu Jezero v Ribčevem Lazu v Bohinju. Poklic kuharja opravlja že sedem let, od leta 2015 pa je tudi čebelar začetnik. Na Ravnah v Bohinju čebelari z dvema čebeljima družinama v nakladnih LR-panjih, pri čemer mu pomaga mentor. Že več let tekmuje tudi na različnih kulinaricnih tekmovanjih po Sloveniji. Prejel je že veliko priznanj, vendar njegova motivacija niso priznanja, temveč želja in veselje do sodelovanja. V okviru Gostinsko turističnega zbora Slovenije 2016 v Radencih se je predstavil s skulpturo kranjske čebele na satju. Skulptura je izdelana iz masla oz. slaščičarske margarine. Satnica je izdelana iz 0,7 mm debele aluminijaste pločevine, jedro je iz stirodura, noge in tipalke pa so iz žice. Oblikovanje masla poteka z ročnim glajenjem,

pobiranjem in risanjem pri sobni temperaturi. Vir navdiha za skulpturo je bilo njegovo zanimanje za čebelarjenje in kuhanje. Tako je svoje delo združil s svojim hobijem. Skulptura ni narejena po sliki, temveč po njegovi umetniški viziji. V izdelavo skulpture je bil vložen velikanski napor, saj je nastajala kar 80 ur, a je bil ves trud poplačan s srebrnim priznanjem ocenjevalne komisije. Ista skulptura je kasneje na mednarodnem tekmovanju v kulinaricni artistiki v Bosni, novembra 2016, osvojila tudi zlato priznanje. MB

Štefan Rozman, avtor skulpture Kranjska čebela na satju

Foto: MB

Puranji zvitki s sirom, suhimi paradižniki in medom

Puranji zvitki bodo všeč vsakomur, ki ima rad nekoliko drugačne in intenzivne okuse. Zvitke lahko pripravite za vsakodnevno kosilo ali pa z njimi presenetite ob kaki posebni priložnosti, saj je kombinacija prekajeno-sladkega okusa pravo doživetje. Kot prilogo lahko postrežete različne pireje (iz muškata buče s sirom maskarpone, iz korenčka ali klasičnega krompirjevega, ki mu lahko dodate nekoliko kozjega sira ali parmezana). Priprava zvitkov ni zahtevna, za pripravo jedi boste porabili približno 25 minut. Ob pripravi omake lahko kislo smetano zamenjate s smetano za kuhanje. Za izrazitejši okus zvitkov lahko mešanici sirov dodate še sir z močnejšim okusom, na primer trdi kozji sir.

Foto: Sara Metelko

SESTAVINE

Puranji zvitki: 5 srednje velikih puranjih zrezkov, 80 g edamca ali drugega poltrdega ali trdega sira, 100 g prekajenega sira, pest suhih paradižnikov v oljčnem olju, pest sesekljanega govejega pršuta, 2 žlici kisle smetane, 2 čajni žlički gustina (jedilnega škroba), 1 jajce, 1 žlica lipovega medu in pol žlice cvetličnega medu, česen v prahu, poper.

Omaka: 7 žlic soka, v katerem se je peklo meso, 1,5 male kisle smetane, 1 žlica medu, pol čajne žličke česna v prahu, 1,5 dl jušne osnove, sol in poper po okusu.

PRIPRAVA

Priprava mase: Jajce penasto stepemo ter mu dodamo dve žlici kisle smetane in dve žlički jedilnega škroba. Vse dobro premešamo, da dobimo gladko zmes. Nato zmesi dodamo drobno nariban sir in pršut ter drobno narezane suhe paradižnike. Na koncu dodamo med in dobro premešamo, da se vsi okusi dobro povežejo med seboj.

Polnjenje: Zrezke dobro potolčemo, tako da so ti čim tanjši, vendar še vedno kompaktni. Na eni strani jih začini s poprom in česnom v prahu ter jih obložimo s pripravljeno maso. Zrezke zvijemo kot rolado ter jih povežemo z vrvico ali zapremo z zobobreci. Zvitke premažemo z oljčnim

oljem, v katerem so bili namočeni suhi paradižniki. Solimo jih neposredno pred tem, preden jih damo peči. V naoljeni ponvi jih pečemo približno 15–20 minut, odvisno od debeline zvitkov, oz. toliko časa, da so zlatorjavo zapečeni.

Priprava omake: Sok, v katerem se je peklo meso, zmešamo s kislom smetano in vse skupaj vlijemo v jušno osnovo. Dodamo začimbe ter kuhamo do vretnja, nato pa temperaturo zmanjšamo ter dodamo med. Mešamo toliko časa, da se med raztopi.

Avtorica recepta: Sara Metelko

Svoj recept pošljite na e-naslov:
natasa.strukelj@czs.si

4. mednarodna konferenca čebelarških organizacij v Sloveniji

Letos ČZS pripravlja že 4. mednarodno konferenco čebelarških organizacij, ki bo potekala v petek, **10. marca 2017, v prostorih Celjskega sejma z začetkom ob 13.30**. Konferenca bo potekala dan pred začetkom 40. Api-Slovenije in bo zato zelo primeren uvod. Prisotnost na 4. mednarodni konferenci čebelarških organizacij so nam že potrdili g. McCabe, predsednik Apimondie, ga. Mariya Gabriel, poslanka Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja, ki deluje na področju čebelarstva, dr. Andreja Barle Lakota, državna sekretarka Ministrstva za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije, mag. Tanja Strniša, državna sekretarka Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije, in prof. dr. Janko Božič, Biotehniška fakulteta. Ob tej priložnosti vljudno vabimo tudi vas čebelarje, da se udeležite 4. med-

narodne konference čebelarških organizacij. Predavanja, ki bodo potekala v angleščini, bodo simultano prevajana v slovenščino.

Prvo mednarodno konferenco čebelarških organizacij je ČZS organizirala leta 2010 v Laškem. Na takratni konferenci je bil glavni dogodek podpis Deklaracije o zaščiti čebele, ki jo je podpisalo kar 17 čebelarških zvez iz različnih držav. Mednarodne konference organiziramo vsako drugo leto z različnimi cilji reševanja težav v čebelarstvu. Tako smo na 2. konferenci, ki je potekala leta 2012 v Celju, govorili o problematiki in reševanju zdravstvenega varstva čebel. V Sloveniji na pobudo Čebelarške zveze Slovenije že od leta 2007 poteka medeni zajtrk, ki smo ga leta 2014 na 3. mednarodni konferenci o delu z mladimi na področju čebelarstva predstavili tudi mednarodnim čebelarškim organizacijam. Takrat je bila s strani prisotnih predstavnikov čebelarških organizacij sprejeta skupna izjava konference, v kateri je bil poleg drugih sklepov sprejet predlog o razglasitvi dneva evropskega

medenega zajtrka. Sedaj po dobrih dveh letih lahko vidimo, da se medeni zajtrk izvaja ne samo v Sloveniji, ampak tudi v drugih državah.

Tokratna tema konference bo **prenos čebelarškega znanja v prakso – do uporabnikov**. Na področju čebelarstva se izvaja veliko raziskovalnih projektov tako doma kot v svetu. Skupna težava vseh organizacij, ki takšne projekte izvajamo, je prenos izsledkov raziskav do uporabnikov – čebelarjev. Zato bi radi na tokratni konferenci spregovorili o načinih obveščanja čebelarjev o novih dognanjih, s kakšnimi težavami se pri prenosu znanja srečujemo in najpomembnejšem vprašanju, ali čebelarji to znanje uporabljamo pri svojem delu s čebelami. Skupni cilj konference je seznanitev z dobrimi praksami na področju prenosa znanja v čebelarstvo.

Na konferenco smo povabili tudi Kmetijski inštitut Slovenije, Veterinarsko fakulteto, Nacionalni veterinarski inštitut Slovenije ter čebelarške organizacije iz tujine.

Aleš Bozovičar, svetovalec JSSČ

Mednarodni izobraževalni center za čebelarstvo

V okviru prizadevanj za razglasitev svetovnega dneva čebel (SDČ) si je Slovenija med drugim zadala tudi cilj trženja znanja in kompetenc. Z namenom uresničitve tega cilja sta ministra

Dejan Židan in Maja Makovec Brenčič decembra lani imenovala delovno skupino, ki bo pripravila predlog vzpostavitve mednarodnega izobraževalnega centra za čebelarstvo ter katalog ponudbe izobraževanj na področju čebelarstva. Delovno skupino, ki se je januarja že prvič sestala, vodi državna sekretarka mag. Tanja Strniša (MKGP),

namestnica pa je državna sekretarka dr. Andreja Barle Lakota (MIZŠ). V delovno skupino so bili kot člani imenovani: Borut Bajželj (MIZŠ), Lidija Lipič Berlec (MKGP), Elido Bandelj (CPI), Marko Borko (ČZS), dr. Andrej Simončič (KIS) in dr. Janko Božič (BF).

MB

Minister Židan o vzpostavitvi mednarodnega izobraževalnega centra za čebelarstvo

V času projekta SDČ seznanjamo tuje državnike in strokovno javnost s pomenom čebelarstva in znanjem, ki ga imamo v Sloveniji. Pojavlja se vedno večje povpraševanje posameznikov in organiziranih skupin iz tujine, ki bi želeli priti v Slovenijo za dan, dva ali daljše obdobje in pridobi-

biti dodatna znanja in kompetence iz čebelarstva. Odločili smo se, da pripravimo poseben katalog ponudbe izobraževanj, ki bodo omogočala tujcem, da za plačilo dobijo dodatna znanja. Pripraviti moramo tudi ustrezno organizacijsko obliko, tj. mednarodni izobraževalni center za čebelarstvo, v kateri želimo združiti strokovno znanje in kompetence različnih institucij in jih preko takšnega centra prodajati in preda-

jati. Imel bo pomembno vlogo stičišča vsega znanja, ki ga v Sloveniji imamo. Kot država postajamo prepoznavni, ker ima čebela posebno mesto in ker imamo kompetence za čebelarstvo, ker izdelujemo vrhunsko čebelarstvo opremo in vrhunske čebelje pridelke in izdelke. Vse to je naš izvozni produkt, zato se moramo pri takšnih projektih obnašati poslovno. Povečati želimo prodajo materiala, opreme in znanja.

Promocija shem kakovosti – priložnost za slovenskega čebelarja

Čebelarstva zveza Slovenije je v lanskem letu kandidirala na razpisu za promocijo kmetijskih proizvodov na notranjem trgu. S programom za promocijo shem kakovosti medu je pridobila evropska sredstva, namenjena promociji Slovenskega medu z zaščiteno geografsko označbo, Kočevskega gozdnega medu in Kraškega medu. Namen triletnega programa

promocije so informiranje, ozaveščanje in izobraževanje različnih ciljnih javnosti o pomenu shem višjih kakovosti. Z močno medijsko podporo in pojavljanjem na televiziji, radiu, plakatih, spletu bomo sledili glavnemu cilju, ta pa je zagotoviti večjo in širšo prepoznavnost ter seveda tudi porabo medu, vključenega v sheme kakovosti med kupci. Kupce, ki vedno bolj cenijo domačo, lokalno pridelano hrano in iščejo kakovostne izdelke, bomo ozaveščali o zelo dobri kakovosti, sledljivosti in znanem poreklu. Glede na

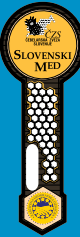
dejavnosti, ki jih bomo izvajali v okviru programa promocije, pričakujemo, da se bo povečalo povpraševanje po zelo kakovostnem medu, kar predstavlja priložnost za slovenske čebelarje. **Zato vabimo slovenske čebelarje, da izkoristijo priložnost in se vključijo v sheme višje kakovosti.** V naslednjih številkah *Slovenskega čebelarja* vas bomo podrobneje obveščali o dogodkih in dejavnostih, ki jih bomo izvajali v okviru promocije shem kakovosti.

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

OBVESTILO – Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo

Vse uporabnike, ki do sedaj še niste poslali letnega poročila o porabi prelepka in količini z njimi označenega medu, prosimo, da to storite nemudoma. Če ste aktivni uporabnik sistema in v letu 2016 niste uporabljali prelepka (slaba letina itd.), nam tudi to sporočite. Obrazec za poročanje (Obrazec 5) najdete na spletni strani ČZS.

Čebelar uporabnik sistema SMGO se razume za aktivnega le, če v skladu z določili pravilnika SMGO (UO ČZS, 2015) daje vsako leto zaporedoma na tržišče med, označen s prelepko SMGO.

 SMGO št t e v e c	Število novih članov SMGO novembra 2016	Število članov, ki so izstopili novembra 2016	Število vseh članov SMGO novembra 2016
	6	0	312
	Število novih članov SMGO decembra 2016	Število članov, ki so izstopili decembra 2016	Število vseh članov SMGO decembra 2016
	8	0	320
Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si . Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.			

Prijava na izobraževanje s področja zdravstvenega varstva čebel

VF NVI bo v programskem letu 2017 na podlagi Uredbe 2017–2019 izvedla skupno 200 ur izobraževanja s področja zdravstvenega varstva čebel. Izobraževanje s poudarkom na zdravljenju in obvladovanju varoze čebel se bo izvajalo v naslednjih vsebinskih sklopih: prepoznavanje bolezenskih znakov bolezni pri čebeljih družinah, ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah, ukrepi za zaščito zdravja čebel s po-

dročja obvladovanja varoze, poznavanje zdravil za zdravljenje bolezni pri čebeljih družinah, sledljivost nabave in uporabe zdravil, ustrezno shranjevanje zdravil in neškodljivo odstranjevanje neporabljenih zdravil, pravilna uporaba zdravil za zdravljenje bolezni pri čebeljih družinah, vodenje in hranjenje evidenc, izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel.

Izobraževanja bodo predvidoma potekala od februarja do marca, najkasneje do junija 2017 na podlagi letnega načrta in informativnih prijav udeležencev čebelarjev ter druge zain-

teresirane javnosti. Prijavite se lahko do 10. 3. 2017, osebno ali preko čebelarstevskih društev. Lokacije in termini izobraževanj bodo določeni na podlagi informativnih prijav. Prijavo pošljite kontaktni osebi – območnemu veterinarju VF NVI –, ki sprejema prijave za regijo, v kateri se želite udeležiti izobraževanja. Naslovi kontaktnih oseb so navedeni na predzadnji strani *Slovenskega čebelarja* (ovitek). Urnike izobraževanj bomo objavljali na spletnih straneh Veterinarske fakultete, ČZS in Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

VF NVI

Josef Ulz februarja v Sloveniji o varojah

Drugi tuji predavatelj – strokovnjak

Reševanje problematike zdravstvenega varstva čebel

Dne 20. 12. 2016 je na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano RS zasedal Svet za čebelarstvo. Glavna tema sestanka je bila seznanitev članov in ministrstva z aktualnim zdravstvenim stanjem čebel. Med drugim smo se dogovorili, da imenujemo delovno skupino, ki bo do naslednje seje pripravila

Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu – novo predavanje

V čebelarstvu ni visokih donosov brez močnih čebeljih družin, ne glede na tehnologijo, ki jo uporabljamo v svojih čebeljakih. Čeprav na razvoj in rast čebeljih družin vplivajo številni de-

Delo terenskih svetovalcev v čebelarstvu v letu 2017

Pomoč oz. terensko svetovanje v čebelarstvu je dostopno vsem čebelarjem, ki čebelarijo na območju Republike Slovenije. Delo terenskih svetovalcev v čebelarstvu je usmerjeno v svetovanje čebelarjem s področja izvajanja splošnih preventivnih ukrepov, pregledovanje čebeljih družin, ocenjevanje pravilnosti razvoja čebeljih družin ob različnih pogojih reje in ugotavljanje morebitnih sprememb v obnašanju čebel, sprememb na zalegi, pripravo čebel na prevoz ter izkoriščanje pašne in druge naloge, potrebne za izboljšanje tehnološkega stanja v čebelarstvu.

Terenski svetovalci v čebelarstvu so v pomoč tudi pri morfološki analizi čistosti kranjske čebele v Sloveniji. Po posameznih občinah zbirajo čebele, ki se jih v nadaljevanju analizira v laboratoriju na Čebelarški zvezi Slovenije. Letos bodo tako zbrali po en vzorec

praktik –, ki bo obiskal Slovenijo in predaval na temo današnjega pristopa k zatiranju varoj v Avstriji, je inž. Josef Ulz. Prvo predavanje bo v četrtek, 16. februarja, ob 16. uri v Čebelarstem

podatke o izgubah čebel od zazimite naprej ter predloge za izboljšavo v prihodnje. V tej smeri se je dne 10. 1. 2017 na ČZS sestala delovna skupina v sestavi: dr. Danilo Bevk, Aleš Gramc, Miha Metelko, Boris Seražin, Vlado Augustin, dr. Janko Prešern, dr. Maja Smodiš Škerl, Alenka Jurič, dr. Metka Pislak Ocepek, mag. Mira Jenko Rogelj, mag. Andreja Kandolf Borovšak, Aleš Bozovičar, dr. Janko Božič, Matej Mandelj, Ro-

javniki, tako zunanji (podnebni, vegetacijski) kot notranji (biološka sestava čebelje družine, fiziološka sestava čebel itd.), med osnovne in najpomembnejše dejavnike uspešnega čebelarjenja uvrščamo mlado matico, neoporečno satje in zadostno količino kakovostne hrane celo leto. **O dejavnikih uspešnega čebelarjenja bo govorilo novo predavanje: Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu,**

čebel na izbrani lokaciji posamezne občine. Poleg tega bodo terenski svetovalci tudi v pomoč čebelarjem pri zamenjavi matic. Sodelovali bodo tudi pri pregledih vzrejališč čebeljih matic.

Prisotni bodo tudi na tečajih za čebelarje začetnike, na katerih bodo tečajnikom predstavili delo, ki ga opravljajo na terenu. Tečajniki pa bodo tudi navezali prvi stik s terenskimi svetovalci, da jim bodo pomagali pri prvih korakih na čebelarški poti. Čebelarjem na terenu bodo terenski svetovalci nudili tudi pomoč pri ugotavljanju zrelosti in električne prevodnosti medu. Na svojih območjih delovanja bodo izvajali tudi delavnice z aktualnimi vsebinami.

Kontaktne podatke terenskih svetovalcev v čebelarstvu za posamezno območje lahko najdete na spletni strani ČZS v rubriki Svetovalna služba ali pa pokličete na telefonsko številko 040/436 517.

Tomaz Samec, svetovalec JSSČ

centru Slovenije na Brdu pri Lukovici, drugo pa v petek, 17. februarja, ob 16. uri v Pohorski vili, Pivola 8, Hoče. Vljudno vabljeni, vstop prost!

Vlado Augustin, svetovalec JSSČ

bert Bali in moja malenkost. Seznanili smo se s pridobljenimi rezultati glede izgub čebeljih družin ter pripravili nabor predlogov za izboljšanje zdravstvenega stanja v prihodnje. Predloge smo predstavili in obravnavali na seji Sveta za čebelarstvo ob koncu meseca januarja. O zaključkih bomo poročali v naslednji številki *Slovenskega čebelarja*.

Dr. Peter Kozmus, predsednik Sveta za čebelarstvo

ki ga pripravlja strokovna skupina v sestavi: Vlado Augustin, Aleš Bozovičar, Andreja Kandolf Borovšak, Tomaž Samec, Jure Justinek, Boštjan Noč, Štefan Šemen, Marko Hrastelj, Blaž Šircelj in Mitja Nakrst. Predavanja, ki jih bo letos 60, bodo potekala v mesecu aprilu in maju po celotni Sloveniji. O terminih in lokacijah boste obveščeni naknadno.

Vlado Augustin, svetovalec JSSČ

Iščemo terenskega svetovalca za območje Primorske

Javna svetovalna služba v čebelarstvu išče čebelarja – kandidata za pokrivanje terenskega svetovanja za območje Primorske (Ajdovščina, Nova Gorica, Idrija, Tolmin) za leto 2017.

Pogoji:

- najmanj petletne izkušnje s področja čebelarstva in čebelarjenje z najmanj 10 čebeljimi družinami;
- najmanj srednješolska izobrazba;
- terenski svetovalec si sam zagotovi in organizira prevoz do lokacije, kjer svetuje.

Druge informacije prejmete pri g. Tomažu Samcu: 040/436 517 ali tomaz.samec@czs.si.

Seminar o računovodstvu za čebelarstva društva

ČZS bo tudi letos organizirala seminar o računovodstvu za čebelarstva društva, ki bo zajemal informacije o novostih oz. spremembah s področja predpisov, pripravi letnih poročil in poročanju na AJPES/DURS. Poleg že omenjenega »ustaljenega« seminarja, ki ga enkrat letno organiziramo

za čebelarstva društva, bomo srečanje nadgradili še s predstavitvijo primera dobre prakse pridobivanja finančnih sredstev iz proračuna občine za delovanje čebelarskega društva. Na seminar so vabljeni vodstva čebelarskih društev. Seminar bo potekal v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici v četrtek, 9. 2. 2017. Prosimo vas, da se na seminar prijavite do 7. 2. 2017, in sicer pri ge. Barbari Dimc (barbara.dimc@czs.si, 041/370 409).

Vljudno vabljeni! **Program:**

15.30–16.00: *Primer dobre prakse pridobivanja finančnih sredstev iz proračuna občine za delovanje čebelarskega društva* (Leopold Pogačar, župan občine Žirovnica, in Petra Žvan, svetovalka),

16.00–19.15: *Seminar o računovodstvu za čebelarstva društva* (Majda Gomišček, Svetovalna hiša Gomišček).

Lidija Senič, vodja služb ČZS

Tečaj za čebelarje začetnike v letu 2017

Čebelarska zveza Slovenije bo v letu 2017 pripravila več tečajev za čebelar-

je začetnike (predvidoma en tečaj na regijo glede na prejete vloge). Točno število tečajev, njihove lokacije in navodilo za prijavo na tečaj bomo najkasneje do 15. 2. 2017 objavili na spletni

strani ČZS, v e-novicah ter aplikaciji eČebelarju (priporočamo, da se na slednje naročite oz. se registrirate kot uporabnik).

ČZS

Obisk krožkarjev na ApiSloveniji 2017

Približuje se ApiSlovenija 2017. Letos bo prireditev v soboto, 11., in v nedeljo, 12. marca 2017, v prostorih Celjskega sejma v Celju. Letošnji strokovni posvet bo vsebinsko izjemno bogat, takšna pa bo tudi mednarodna prodajna razstava čebelarske opreme in pripomočkov za čebelarjenje. Želimo, da se strokovnega posveta v Celju tudi letos udeležijo mladi člani čebelarskih krož-

kov, ki jih tako zavzeto vodijo mentorji in mentorice. Skupaj s Celjskim sejmom smo se odločili, da mladim čebelarjem omogočimo BREZPLAČNO UDELEŽBO na enem dnevu posveta. Zaradi organizacije obiska vas prosimo, da nam do torka, 28. 2. 2017, na e-naslov: info@czs.si pisno sporočite:

- ime vašega čebelarskega krožka,
- število mladih čebelarjev, ki obiskujejo krožek in ki se bodo udeležili čebelarskega strokovnega posveta,
- dan udeležbe na posvetu (izbe-

rete lahko bodisi soboto bodisi nedeljo),

- ime in priimek mentorice oz. mentorja, ki bo krožkarje spremljal na čebelarski posvet in ki bo zanje prevzel brezplačne vstopnice.

Na podlagi prejetih podatkov boste mentorice oz. mentorji mladih čebelarjev, ki se bodo udeležili posveta, na blagajni ob vhodu v Celjski sejem prevzeli sporočeno število brezplačnih vstopnic.

Tajništvo ČZS

Obleka naredi ... čebelarja v svetu

Je že tako, da obleka naredi človeka. Pa tudi čebelarja. Živimo v svetu, kjer je pač pomembno, kakšen prvi vtis naredimo na druge. Še pomembneje pa je, da znamo že z obleko sporočiti, kdo smo in komu pripadamo. Čebelarji se tega že dolgo zavedamo, saj na prireditvah izstopamo s svečanimi oblačili, svojimi stanovskimi uniformami. Po novem pa se lahko oblečemo po čebelarsko tudi na udoben, moden in sproščen način.

Čebelarska zveza Slovenije je lansko leto izbrala linijo oblačil za prosti čas, s pomočjo katere lahko tudi čebelarji

stopamo ob bok našim športnim reprezentancam in se ponosno predstavimo tako rekoč kjer koli. Komisija je izbrala ponudnika, ki je zagotovil posrečeno kombinacijo materialov in barv, v katerih lahko zastopamo svoje barve tako na domačih dogodkih kot po svetu. In kako je linija sestavljena? Tako ženska kot moška kolekcija zajemata polo majico, majico, vetrovko in kapo. Glede cene in pogojev naročila se lahko obrnete na go. Dimc, 041/370 409.

Predlagamo vam, da se odločite za nakup oblačil za prosti čas. Nosili jih boste lahko na izletu, na društvenem srečanju, na potovanjih in na vseh drugih dogodkih, kjer bi vas običajna moška obleka ali ženski kostim ute-

Da ne govorimo kar na pamet, da je linija res dobro izbrana, priča posnetek dr. Petra Kozmusa, ki je takole oblečen zastopal naše vrste.

snjeval, vi pa bi vseeno z veseljem pokazali, kako slovensko je biti čebelar. Več kot nas bo nosilo ta oblačila, prepoznavnejši bomo!

Karolina Vrtačnik

Nadomestne volitve za člana Upravnega odbora ČZS celjskega volilnega okoliša

UO ČZS je na svoji 2. pisni seji z dne 25. 1. 2017 na podlagi 21. in 22. člena Pra-

vil ČZS sprejel sklep o razpisu nadomestnih volitev v celjskem volilnem okolišu za enega člana UO ČZS in sklicu delnega volilnega občnega zbora ČZS za enega člana UO ČZS, ki v njem zastopa interese celjskega volilnega okoliša. Dne 10. 1. 2017 smo namreč prejeli dopis člana UO

ČZS g. Žana Podbregarja, v katerem navaja, da odstopa z mesta člana UO ČZS. Volilne upravičence celjskega volilnega okoliša bomo s sprejetim sklepom UO ČZS ter postopkom izvedbe nadomestnih volitev seznanili pisno.

Matej Mandelj, tajnik ČZS

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

S spremembo zasnove Slovenskega čebelarja v A4 je delovna skupina pred-

videla tudi spremembo pri navajanju mednarodne barvne kode za označevanje čebeljih matic. Z naslovnice glasila, kjer je bilo ime »Slovenski čebelar« vsako leto obarvano s takšno barvo, kot so se tisto leto označevale matice, se je

navajanje barve matic v obliki grafičnega prikaza prestavilo v kolofon (za uvodnikom poleg kazala). V novi zasnovi nobena barva na naslovnici nima več povezave z označevanjem matic.

Uredništvo

Urniki usposabljanj v februarju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani**

ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši

spletni strani www.czs.si. **Na usposabljanja o Apitehničnih ukrepih, Smernicah dobrih higienskih navad (osnovne in obnovitvene) s seboj obvezno prinesite veterinarski dnevnik.**

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
1. feb.	16.00	Predstavitve rezultatov aplikativnih raziskav ČZS	mag. Andreja Kandolf Borovšak in Nataša Lilek	OŠ Leskovec pri Krškem, Pionirska cesta 4, Leskovec pri Krškem	g. Šiško 051/671 763
1. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	OŠ Blaža Kocena, Ponikva 29a, Ponikva	g. Špur 041/351 788
1. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Hotel Benda Mozirje, Loke 33, Mozirje	g. Čopar 041/665 178
2. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Modra dvorana, Jakličev dom, Videm Dobropolje 34	g. Cimerman 031/780 533
2. feb.	18.00	Predstavitve rezultatov aplikativnih raziskav ČZS	mag. Andreja Kandolf Borovšak in Nataša Lilek	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	ga. Ambrožič 031/628 499
2. feb.	18.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varjo*	Boštjan Noč	Slivnica pri CELJU, Čebelarški dom na Slivnici, Slivnica 12, Gorica pri Slivnici	g. Mastnak 041/736 197
6. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Okrepčevalnica Šprajcar, Britof 338, Britof	g. Tiringar 041/971 121
6. feb.	16.00	Apitehnični ukrepi	Aleš Bozovičar	Knjižnica Cirila Kosmača, Tumov drevored 6, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
6. feb.	16.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukelj	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 296
6. feb.	17.45	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Nataša Klemenčič Štrukelj	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 296
7. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Felicijanova dvorana, Sevnški grad, Sevnica	g. Metelko 040/570 933
7. feb.	16.00	Pridelava in predelava voska	Vlado Auguštin	Društveni prostori ČD Krka in Zagradec, Krka 1b, Krka	g. Mandelj 031/813 823
9. feb.	16.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	KS Notranje Gorice, Podpeška c. 380, Notranje Gorice	g. Suhadolnik 041/389 729
9. feb.	17.30	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Dom kulture Skaručna, Skaručna	g. Gosar 041/767 595

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
9. feb.	18.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varojo*	Boštjan Noč	OŠ Mengeš, Šolska ulica 11, Mengeš	g. Boštjančič 041/622 579
13. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Center Ig, Banija 4, Ig	g. Šteblaj 041/395 861
13. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Restavracija Gastro, Rajšpova ulica 12, Ptuj	g. Repič 031/484 527
13. feb.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Kulturno promocijski center Sv. Jurij ob Ščavnici, Ulica Bratka Krefta 14, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
13. feb.	19.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi letom s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varojo	Boštjan Noč	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	ga. Ambrožič 031/628 499
14. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	OŠ Selca, Selca	g. Čenčič 031/741 371
14. feb.	16.30	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Večnamenski center Cerklje, Bevkova 22, Cerklje	g. Likar 031/876 189
14. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	OŠ Kostanjevica na Krki, Gorjanska cesta 2, Kostanjevica na Krki	g. Punčuh 070/862 544
14. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Aleš Bozovičar	Gasilski dom Ravenska vas	g. Veteršek 041/545 677
14. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel*	Franc Podrižnik	Razvojni center narave Poljčane	g. Rojs 041/826 690
15. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	II. Osnovna šola, Šolska ulica 5, Slovenska Bistrica	g. Prah 041/768 351
15. feb.	16.00	Delavnica o uporabi spletnih aplikacij (vnos in registracija stojišč, SIRIS, GERK) za upravjalce pašnih redov	Aleš Bozovičar	Čebelarški dom, Neblo 1a, Dobrovo v Brdih	g. Štucin 041/450 240
15. feb.	16.00	Oskrba čebeljih družin med letom*	Marija Sivec	Dom upokojencev Slovenj Gradec, Šolska cesta 10a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
15. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Čebelarški dom Lovrenc na Pohorju	ga. Obrulj 070/867 344
15. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinc 041/818 705
15. feb.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Čebelarški dom Slivnica, Mariborska 10, Orehova vas	g. Lipnik 041/760 567
15. feb.	19.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinc 041/818 705
16. feb.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Zavod za gluhe in naglušne, Vojkova 74, Ljubljana	g. Nikoloski 041/521 525
16. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
16. feb.	17.00	Pridobivanje matičnega mlečka*	Milan Meglič	Čebelarški dom, Levstikova 8b, Ilirska Bistrica	ga. Urh 031/423 322
16. feb.	18.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varojo*	Boštjan Noč	Gostišče pri Vidrgarju, Vidrga 4, Vače	ga. Dolinšek 031/881 999
17. feb.	17.00	Med v kulinariki*	Marija Arh Ivanšek	Fašunova hiša na Ljubnem	g. Podrižnik 041/420 821
17. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin med letom*	Marija Sivec	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
20. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Dom upokoencev, Šolska ulica 10 a, Slovenj Gradec	g. Jelen 041/522 230
21. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Čebelarški dom ČD Šmarje pri Jelšah	g. Pušnik 031/518 411
21. feb.	17.00	Čebelarjenje v AŽ-panju skozi leto s poudarkom na prekinitvi zalaganja – boljše izkoriščanje čebelje paše in enostavnejši obračun z varojo*	Boštjan Noč	Čebelarški dom Slivnica, Mariborska 10, Orehova vas	g. Lipnik 041/760 567
22. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
22. feb.	16.00	Delavnica o uporabi spletnih aplikacij (vnos in registracija stojišč, SIRIS, GERK) za upravjalce pašnih redov	Aleš Bozovičar	KGZS Murska Sobota, Ulica Štefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Časar 041/471 088
22. feb.	16.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Gasilski dom Unec	g. Meden 031/344 147
22. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	OŠ Krmelj, Krmelj 104, Krmelj	g. Kolenc 041/342 070
22. feb.	17.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Nataša Klemenčič Štrukelj	nekdanja Srednja šola Metlika, Partizanski trg 4, Metlika	ga. Kokot 031/393 818
22. feb.	17.00	Pridobivanje matičnega mlečka*	Milan Meglič	Gasilski dom Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
22. feb.	19.00	Možnost pridobivanja in črpanja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	ČRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
27. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Gostišče Žabjek, Žižki 78, Črenšovci	g. Tratnjek 041/886 652
1. mar.	16.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Park vojaške zgodovine, Kolodvorska 51, Pivka	g. Smrdelj 041/645 470
1. mar.	16.00	Predstavitve rezultatov aplikativnih raziskav ČZS	mag. Andreja Kandolf Borovšak in Nataša Lilek	Zavarovalnica Triglav Murska Sobota, Lendavska ulica 5, Murska Sobota	g. Časar 041/471 088
2. mar.	18.00	Vzreja matic in ohranjanje kranjske čebele	dr. Peter Kozmus	Kulturni dom Vojnik, Celjska cesta 23 a, Vojnik	g. Babnik 041/211 295

* Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

MIZARSTVO SELAK, d. o. o.

Planina pri Cerknem 49
5282 CERKNO
GSM: 031/304 118
tel. in faks: 05/372 40 60
e-pošta: stane.selak@gmail.com

Izdelujemo kakovostne 10-satne AŽ-panje iz sušenega smrekovega lesa z izjemno trdnim spojem. Pitalnik ima prostornino 2 l. Satniki so lepljeni, cinkani in vrtani iz lipovega lesa.

Matični mleček – čebelji kruhek

Matični mleček: 100 g – 40 EUR, 500 g – 160 EUR, 1000 g – 280 EUR

Izkopanec: 50 g – 6 EUR, 100 g – 10 EUR, 500 g – 45 EUR

Ti odlični čebelji proizvodi bodo na voljo na sejmu ApiSlovenija 11. in 12. marca 2017 na celjskem sejmišču (dvorana D). Balazs Kiss, Colibri Alba Kft, Székesfehérvár 41 str., 8000 Krasznai, Madžarska, balazs.kiss@upcmail.hu

Čebelarška tehtnica

www.apiscale.eu

- ločen brezžični display
- spremljanje moči družin
- spremljanje donosa medicine
- pravočasno ukrepanje ob rojenju
- pravilno krmiljenje
- za vse vrste panjev

samo
95,40 EUR

Matevž Strgar s.p., Primičeva ulica 10a, 1291 Škofljica

www.cebelar.net

Panj AŽ 10S je izdelan iz kakovostnega izbranega lesa jelke. Les je brez grč in sušen v sušilnici.

Cena: 99 eur/kos

Satniki AŽ in LR
lipov les, sestavljeni in vrtani (6 lukenj)

Cena: 0.65 eur/kos

AKCIJSKE CENE TRAJAJO OD 1. 2. DO 1. 3. 2017

Medom d.o.o., Dolnja Bitnja 19a, Prem, info@cebelar.net, 041 222 665

Mali oglasi

PRODAM

Cvetni prah, zamrznjen ali posušen, tel.: 041/985 605.

Cvetni prah iz neokrnjenje narave, dnevno pregledan in očiščen ter sproti zamrznjen, tel.: 051/610 398.

Cvetni prah, pakiran po 5 kg, zamrznjen ter TAM 4500 atestiran, s 35 naseljenimi AŽ-panji ter 25 nenaseljenimi, tel.: 041/990 360.

Cvetni prah osmukanec, lanski, pridelan v Beli krajini, količinski popust, možna dostava na dom, tel.: 040/845 113.

Propolis, 4360 g, tel.: 041/858 736.

Kakovostni propolis in vosek, tel.: 031/615 927.

Akacijev med, tel.: 031/882 295.

Akacijev, cvetlični in ajdov med, večjo količino, tel.: 041/298 199.

Akacijev, cvetlični, lipov in ajdov med, lastne pridelave, možna dostava medu po vsej Sloveniji, tel.: 040/217 542.

Akacijev, cvetlični, lipov, kostonjev in gozdni med ter matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični, lipov, gozdni in ajdov med, tel.: 041/784 775.

Cvetlični med, lanski, kakovosten (SMGO), tel.: 070/869 248.

Akacijev, lipov, gozdni in hojev med, kakovosten, nabran v neokrnjeni naravi Vipavske doline in doline reke Idrijce, tel.: 041/558 384.

Akacijev, kostonjev in gozdni med ter čebelje družine na AŽ- in DB-satih, s panji ali brez, tel.: 031/787 235.

Cvetlični med, tel.: 02/528 11 57.

Cvetlični med, lanski, večjo količino, tel.: 051/225 916.

Cvetlični med, lastne pridelave, tekoč ali kristaliziran, v sodih, pakiran po 40 kg ali manj, z dostavo, tel.: 041/366 161.

Cvetlični med, za večje količine možna dostava, tel.: 031/354 100.

Cvetlični med in vrtalnik za satnike na 6 lukenj, tel.: 041/731 287.

Cvetlični in lipov med, pridelan v Beli krajini, možna dostava v Ljubljano, tel.: 051/440 338.

Cvetlični in lipov med ter čebelje družine na AŽ-satih, s panji ali brez, tel.: 041/881 830.

Cvetlični in kostonjev med lastne pridelave, možna dostava do Ljubljane, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Cvetlični in hojev med, tel.: 05/753 02 21 (zvečer).

Lipov in gozdni med, tel.: 070/492 593.

Lipov, kostonjev in gozdni med, tel.: 031/796 931.

Hojev med, lanski, pakiran v kozarce po 900 g ali v sodih, cena po dogovoru (Cerknica), tel.: 041/840 357.

Deset čebeljih družin z lanski maticami na mladih AŽ-satih ter deset na LR-satih, konec marca ali začetek aprila, tel.: 031/556 244.

Več čebeljih družin na 6, 7, 9 ali 11 satih od 1. 4. 2017 dalje (Kočevje), tel.: 031/345 731.

Čebelje družine na 10 AŽ-satih in pet novih lipovih AŽ-panjev, 10-satnih, (okolica Rogaške Slatine), tel.: 041/822 366.

AŽ-satnike, lipove, sestavljene, lepljene, vrtane na 6 lukenj in trisatno ročno inox točilo za med ter gozdni in kostonjev med, tel.: 041/835 668.

AŽ-satnike, kakovostne, lipove, lepljene, vrtane na šest lukenj, zbite ali nezbite, ugodno, tel.: 031/753 345.

Nekaj AŽ-satnikov, lipovih, zbitih, lepljenih in vrtanih, tel.: 031/776 075.

Lipove AŽ-satnike, 6-krat vrtane, kakovostne, lahko tudi zažičene, ugodno, tel.: 031/753 345.

Zažičene AŽ-, LR-, DB- in Zander satnike ter čebelje družine na petih satih (Kobarid), tel.: 031/870 709.

10-satne AŽ-panje, nove, kakovostne, iz smrekovega lesa, tel.: 070/254 201.

10 LR-podnic, 10-satnih, 20 novih 2/3-naklad, 10-satnih, in pribl. 900 pokončnih letvic LR 2/3-satnika, tel.: 041/772 399.

Nove panje iz stirodurja, 7-satarje, kakovostne, primerne za razvoj narejencev in ometencev, dostava na dom, tel.: 040 845 113

10-satne AŽ-panje, kakovostne, iz sušenega smrekovega lesa, pitalnik (2-litrski), AŽ-satniki so lepljeni, vrtani, lipovi, tel.: 031/304 118.

AŽ-panje 10-satarje, prirejene za krmljenje na kantico (5 l), tel.: 040/972 650.

Nove 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi 3-etažne, možna menjava za čebelje družine, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Več 10-satnih AŽ-panjev, v kompletu s testno rešetko, tel.: 041/805 179.

Prikolico s 25 naseljenimi AŽ-panji, s tehtnico ter akacijev in kostonjev med, tel.: 041/991 261.

Tovorno vozilo za prevoz čebel TAM 130 T 11, tel.: 041/586 508.

Kranjski čebelnjak, krit s slamo, z 10 troetažnimi panji 10-satarji možna menjava za čebelje družine (Dolenjska), tel.: 041/348 828.

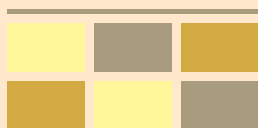
Kompletno opremo za ročno izdelavo (vlivanje) satnic, tel.: 041/466 447 ali 031/880 356.

Čebelarški center Gorenjske v Lescah, Rožna dolina 50a, vam omogoča:

- izdelavo satnic iz vašega voska,

- odkup voska,

- nakup AŽ- in LR-satnic.

Vse informacije dobite na: www.cricg.si ali 031/628 499

IZDELOVANJE ČEBELJIH PANJEV

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI
DOSTAVA S HITRO POŠTO

MIZARSTVO KRŽE
1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
041 420 200 01/755-13-17
E: mizarstvo.krze@gmail.com www.krze.si

Popust za člane ČZS

PONI RANČ OGRIZEK D.O.O., PE Podčetrtek
Mala Rudnica 6, 3254 Podčetrtek

NOVA LOKACIJA TRGOVINE V PODČETRTRKU

Zimski delovni čas: Pon. do čet. od
9.00 do 12.00 ure

Pet. od 9.00 do 17.00 ure

Sobota, nedelje in praznike zaprto.

E-pošta: poniranc.trgovina@gmail.com

Mob.: 031 611 093

BH
Belokranjski
HRAM

Akcija

Za člane ČZS nudimo 7% popust pri nakupu čebelarke opreme v vrednosti nad 50 EUR. Pri nakupu sladkorja v količini večji od 200 kg pa prejmete 11% popust na vso opremo Lyson.

LYSON

Točilo 6 kaset kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno
cena: 1.620,16 €

Točilo 4 satno univerzalni koš, motorni pogon
cena: 547,00 €

Zaščitni kombinezon več vrst
že za 32,00 €

Inox sončni topilnik - mali
cena: 184,46 €

Satnice LR in AŽ
cena: 1,15 €

Komora za dekrystalizacijo medu
cena: 1.100 €

LR panj iz polistirena
cena: 74,50 €

Trietažni panj AŽ 10 satni standard s kontrolo varoe,
cena: 179,00 €

Panj AŽ 10 satni standard s kontrolo varoe
cena: 115,00 €

Pogače in sladkor za krmljenje čebel - ugodno

*vse cene vsebujejo DDV

Ostalo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure
sobota: od 8. do 13. ure.

GSM: 051/348-426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelski-center.si

PE ČEBELARNA OB PARKU
Tyrševa 26, Maribor
Tel./Fax: 02/251 60 12
Delovni čas:
Pan., sre., pet. odprto od 9h - 17h

**Spoštovane čebelarke in čebelarji,
medeno v 2017!**

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

- Satniki AŽ-lipovi, rogljičeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarska oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

Zveza čebelarjev »Lipa« Pazin organizira tradicionalno mednarodno prodajno razstavo čebelarske opreme in čebeljih pridelkov ter strokovnoizobraževalno srečanje

12. DANI MEDA PAZIN - ISTRA 24.-25. februarja 2017.

12. dnevi medu – Pazin 2017 bodo potekali v prostorih nove športne dvorane v mestu Pazin. Soorganizatorja prireditve sta LAS »Srednja Istra« njena pokroviteljica pa Istrska županija in mesto Pazin.

PETEK, 24. februarja 2017

- 10.00: Slovesno odprtje razstave
- 18.30: Slovesna podelitev priznanj najbolje ocenjenim vrstam medu

SOBOTA, 25. februarja 2017

- 9.30–13.30: Strokovnoizobraževalno srečanje (dvorana za predavanja)
- 10.00: Medeni gastro show
- 11.00: Izobraževalna predstavitev ocenjevanja senzoričnih lastnosti medu

Vse dodatne informacije dobite po tel. +385 99 801 67 87 – g. Ranko Andelini, predsednik Zveze čebelarjev »Lipa« Pazin ali po e-pošti: vna.andjelini@gmail.com in po tel. +385 99 820 15 02 – Željko Ravnić ali po e-pošti: zeljko.ravnic@lipa-pazin.hr ter na spletni strani www.lipa-pazin.hr.

IX. DRŽAVNI ČEBELARSKI SEJEM

4.-5. marec 2017

ZVEZA ČEBELARSKIH
DRUŠTEV SRBIJE
www.spos.info

HALA 2 BEOGRAJSKEGA SEJMA

V organizaciji SPOS bo 4. in 5. marca 2017

v Beogradu potekal Deveti državni čebelarski sejem z mednarodno udeležbo, s pestro prodajno, razstavno, izobraževalno, promocijsko, gospodarsko in turistično vsebino. Lani je sejem obiskalo skoraj 10.000 čebelarjev.

Dodatne informacije poiščite na spletni strani:
www.spos.info/deveti-drzavni-pcelarski-sajam

KIPGO

BATUJE 83, 5262 ČRNICE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

ČEBELARSKA OPREMA

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

PARNI TOPILNIKI VOŠČIN, SONČNI TOPILNIKI LESENI IN IZ NERJAVEČEGA MATERIALA ZA 1 ALI 2 SATA, PRESE ZA VOŠČINE

ZABOJNIKI ZA PREVŌZ AŽ IN LR PANJEV PANJEV

Čebelarnem z veljavno člansko izkaznico priznamo 4% popusta pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 50 EUR v naših prodajalnah.

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

IZDELUJEMO:
 PRAŠILČKE: 3S, 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC 11+3

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42%, DEKSTROZA 51,5%, MALTOZA 2,5%, TRIKOZA 2%, SLADKOR 2%

NUDIMO IZDELAVO SATNIC IZ VAŠEGA VOSKA

-MIN. KOLIČINA VOSKA 10 KG

ČISTEJŠI CVETNI PRAH

OSMUKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA AŽ IN LR PANJ VEČJA KOLIČINA CV. PRAHU

IZDELUJEMO PANJE AŽ Z NOTRANJIM SMUKALNIKOM

OBIŠČITE NAS V NAŠI SPLETNI TRGOVINI
WWW.KIPGO.NET

NALEPKE ZA MED, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,28 EUR/POLA

BATUJE	PE LUKOVICA
pon-pet 8 00-11.30	pon-pet 9 00-13 00
12.30-16 00	13 30-17 00
sob ZAPRTO	sob ZAPRTO

medex

proponasal

pršilo za nos z aplikatorjem

Z MORSKO VODO
IN PROPOLISOM

NOVO

- za čiščenje in vlaženje nosne votline
- 100% naravno
- brez konzervansov in barvil
- brez potisnih plinov

za odrasle

za otroke od enega leta dalje

www.medex.si

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
 tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
 ob delavnikih 9.00–12.00
 16.00–18.00

Februarja bo trgovina ob sobotah zaprta.
apis.md@siol.net

10-SATNI AŽ-PANJ	NAKLADNI AŽ-PANJ	PREDELAVA VOSKA V SATNICE SAMO 1,19 EUR/KG	TRITAŽNI AŽ-PANJ	ŽICA ZA SATNIKE 250 g RSF - 4,8 EUR 250 g CINKANE - 2,9 EUR	PRAŠILČEK AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI	GRELNIKI ZA MED 187 EUR	KAKOVOSTNA RSF-TOČILA IN POSODA	STANDARDNI LR- IN DVOTRETNJSKI LR-PANJ
KRMLNIK ZA PLASTENKO		STIMI KOLIČINSKI POPUST za več kot 100 oz. 200 KG						

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah. ■ Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,19 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg. ■ Priznana vzrejališče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo naročila. ■ Prodamo čebelje družine na AŽ- in 2/3 LR-satih (Farrar). ■ Sprejemamo naročila.

• Panji so izdelani natančno in kakovostno. • Kakovostna izdelava po ugodni ceni. • Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16

Koncentrati za mešanje z medom

Za podporo imunskemu sistemu primešajte medu naše kakovostne koncentrate: koncentrat iz ameriškega slamnika, koncentrat iz smrekovih vršičkov in koncentriran sok iz rdeče pese.

Inhalacija iz panja

Z inhalacijskimi seti API-AEROSOL I, API-AEROSOL II in API-AEROSOL Plus lahko izvajate inhalacijsko aerosolno apiterapijo iz panja. Izbirate lahko med seti z naravnim vlekrom in seti s prisilnim vlekrom.

Obiščite nas na Celjskem sejmu
API-SLOVENIJA
40. dnevi čebelarstva v Celju (11. in 12. marec 2017)

Medikoel d.o.o. Jalnova cesta 2, 4240 Radovljica ♦ T: 045 378 510 ♦ M: 041 618 775 ♦ www.medikoel.com ♦ info@medikoel.com ♦ www.s-mediko.com

Boštjan Noč

Moja čebelarska praksa 1

Prekinitev zaleganja – za več donosa in enostavnejši obračun z varjo

Cena **6,90 EUR** z ddv + poština.

Naročila: parfum.noc@gmail.com

Vse za čebelarje in ljubitelje medenih dobrot.

f

ČEBELARSKI
CENTER LENART

m

041 474 897
031 752 626

w

www.cebelski-center.eu
info@cebelski-center.eu

Izdelava prevoznih čebelnjakov AŽ- in nakladnih

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Osmukalniki, kateri ne plesnijo.

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
Sobota 8.00–12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vašega voska! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Zapustili so nas

FRANC LEŠNJAK
1930–2016

Postojnski čebelarji smo se septembra lani poslovili od nekdanjega predsednika našega društva in predsednika nadzornega sveta. Kot mlad strokovnjak strojništva se je zaposlil v Novem Travniku v Bosni. Tam si je kupil prvi bosanski panj, iz katerega je čebele pozneje preselil v AŽ-panj, ki ga je dobil iz Ljubljane. V Bosni je srečal znanega čebelarja Franja Tomazina, ki je postal njegov mentor. Čebelarstvo je širil vse do leta 1961, ko se je z družino preselil v Slovenijo in si postavil čebelnjak. V zadnjem obdobju je na svoji domačiji v Stranah uspešno čebelaril z več kot 30 AŽ-panji. Prejel je vsa tri odličja Antona Janše. Čebelarstvo bo nasledil njegov sin Mirko. Čebelarji ČD Postojna se Francu zahvaljujemo za vse, kar je storil dobrega. ČD Postojna

ZDRAVKO KACAFURA-VALENTIN
1924–2016

Pokojni Valentin se je rodil na Selih pri Volčah v kmečki družini z devetimi otroki. Leta 1949 se je poročil in z ženo Marijo sta si družino ustvarila v Hudajužni. Zaposlen je bil na Jesenicah. Za svoje čebele, za katere je vzorno skrbel, je postavil čebelnjak na domačem

dvorišču. Svoje znanje in izkušnje je rad delil tudi z drugimi čebelarji. Za delo na področju čebelarstva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje, leta 1987 pa tudi posebno priznanje za razvoj čebelarstva v Baški grapi. Član ČD Tolmin in ČZS je bil več kot 50 let, od leta 2008 pa je bil tudi častni član našega društva. Njegovo delo zdaj nadaljuje vnukinja Simona. ČD Tolmin

EVGEN TRINKO
1944–2016

Evgen Trinko je za rojstno hišo v Volčah postavil svoj prvi čebelnjak, ko je bil star komaj 12 let. Član ČZS je postal pri 18 letih. Z leti se je povečevalo tako njegovo čebelarstvo kot tudi število panjev. Na Tolminskem je bil med prvimi, ki so začeli čebelariti z LR-panji. Pri delu s stotimi panji mu je pomagala njegova družina. Imeli smo ga radi, saj je vsakomur rad svetoval in pomagal. ČD Tolmin

IVAN BOŠTJANČIČ-IBRO
1943–2016

V 73. letu starosti nas je zapustil spoštovani in priljubljeni čebelar Ivan Boštjančič - Ibro. Na čebelarstvo pot ga je leta 1970 privedla radovednost. V domači vasi Jablanica si je postavil čebelnjak s 40 čebeljimi družinami v AŽ-panjih.

Čebele so bile njegove življenjske sopotnice, saj je čebelaril več desetletij in nam pokazal, kako je treba skrbeti za našo kranjsko sivko. Njegova največja odlika je bil odnos do drugih čebelarjev, saj je svoje znanje in bogate izkušnje z veseljem delil z mladimi in s starejšimi čebelarji, vsem pa je bil pripravljen pomagati tako s teoretičnim znanjem kot tudi s praktičnim prikazom v svojih panjih. Za svoje delo je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje ter priznanji ob 90- in 100-letnici delovanja društva. S pokojnikom smo izgubili dobrega prijatelja in čebelarja.

ČD Anton Žnideršič
Ilirska Bistrica

VLADIMIR TUMPEJ
1930–2016

Vlado je bil naš nepogrešljiv član, poln izkušenj in življenjskih modrosti. Nikakor ni bil čebelar, ki bi ga lahko povozil čas, zato smo ga radi spraševali za nasvete in mnenja. Govoril nam je tako o čebelarstvu izpred desetletij kot tudi o najnovejših strokovnih člankih, domačih in tujih, ki jih je prebiral vse do zadnjega. Že kot dijak je z očetom, ki je bil železničar, prevažal čebele po Jugoslaviji. Čebelaril je od leta 1945. Začel je z AŽ-panji, nadaljeval pa z nakladnimi LR-panji s tremi visokimi nakladami. Dva mandata je bil predsednik ZČD Ptuj, sicer pa je bil član UO ČD Majšperk. Za svoje 70-letno delo s svojimi muhami, kot jih je rad hudomušno imenoval, je prejel vsa tri odličja Antona Janše Hvala vam, naš dragi Čebelar!

ČD Majšperk

ŠTEFAN MAUČEC
1959–2015

Naše vrste je veliko prezgodaj zapustil Štefan Maučec iz Turnišča. Čebelariti je začel leta 1980 v družini s čebelarstvo tradicijo. Najprej je s 40 čebeljimi družinami čebelaril v stacionarnem čebelnjaku, potem pa je kupil tovornjak in čebele prevažal na pohorske pašne. Udeleževal se je številnih društvenih dejavnosti, z nasveti pa je tudi rad pomagal mlajšim čebelarjem. Bil je eden izmed prvih čebelarskih preglednikov v našem društvu, zelo dejaven pa je bil tudi v drugih društvih. Za svoje delo na različnih področjih je prejel več uglednih priznanj. Čebelarji ČD Beltinci ga bomo ohranili v lepem spominu. ČD Beltinci

ALOJZ ÜLEN
1948–2016

Na začetku minulega leta je naše vrste veliko prezgodaj zapustil tudi Alojz Ülen iz Lipovcev. Čebelarjem se je pridružil leta 1997. Čebelaril je za svoje zdravje in veselje. Bil je ljubitelj narave. Udeleževal se je društvenih dejavnosti ter nam rad pomagal z nasveti. Za svoje delo je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Beltinci

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

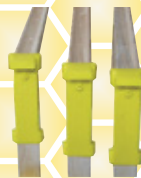
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME TRGOVINA - ČEBELARSTVO

NOVO !!!
IZDELUJEMO SATNICE NA
NAJSODOBNEJŠEM STROJU.
PO DOGOVORU MOŽNA
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA.

PLASTIČNA TESTNA MREŽA

PLASTIČNO OBEŠALO

MATIČNA REŠETKA

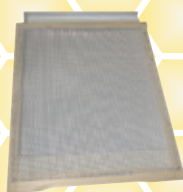
IZOLACIJSKA PENA

ČEBELJE POGAČE

SATNIKI

LESENA TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 09-12 in 15-17, pet.: 09-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO
4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 100 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE:

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06,
040/436 512, noch@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10,
040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO:
01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 01/729
61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik:
01/729 61 20, <https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/>

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auguštin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si
Aleš Bozovičar: 01/729 61 12, 030/604 015, ales.bozovicar@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko

Tanja Magdič: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si
Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518,
natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514,
andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, vodja izobraževanja in usposabljanja:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si,

www.czs.si/slovenskicebelar.php

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si,

www.czs.si,

Matej Mandelj, tajnik: 041/337 854, matej.mandelj@czs.si,

Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409,

barbara.dimc@czs.si,

Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24,

030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstva knjižnica Janeza Goličnika (vsak prvi delovni četrtek v

meseču med 13. in 17. uro): 01/729 61 11,

cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.oхранimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure na izpostavah JSSČ:

· Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00
in petek od 8.00 do 10.00.

· Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-zobraževalnem
centru): ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

· Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijsko
gozdarskega zavoda Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

· Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor):
petek od 8.00 do 10.00.

· Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna):
ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

KONTAKTNI PODATKI VETERINARSKÉ FAKULTETE – NACIONALNEGA VETERINARSKÉGA INŠTITUTA:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: Lidija

Matauš, 02/521 19 91, 031/622 730, lidija.matausz@vf.uni-lj.si,

Mojca Nushol, 02/521 19 91, 041/363 754, mojca.nushol@vf.uni-lj.si

Enota Maribor - Ptuj, Šentiljska cesta 109, 2000 Maribor: Vida Lešnik,

02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si

Enota Celje, Trnoveljska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič,

03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto:

Anita Vraničar Novak, 07/332 51 17, 041/649 495,

anita.vranicar@vf.uni-lj.si, Martina Žagar, 07/332 51 17,

041/807 740, martina.zagar@vf.uni-lj.si

Enota Ljubljana, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Martina Škof, 01/477 93

71, 041/650 158, martina.skof@vf.uni-lj.si

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: Mira Jenko Rogelj, 04/277 06

20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si

Enota Nova Gorica (pisarna Sežana), Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica:

Suzana Škerbiš, 05/936 67 70, 041/645 763,

suzana.skerbis@vf.uni-lj.si

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: Ivo Planinc, 05/338

37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si

ApiSlovenija

40. dnevi čebelarstva v Celju

Celje, Celjski sejem, 11.-12. marec 2017

Največje, že 40. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarskimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

V soboto, 11. marca 2017, bo osrednja strokovna tema »Kako do zdravih in močnih čebeljih družin«, v nedeljo, 12. marca 2017, pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarskim praksam.

PROGRAM:

SOBOTA, 11. MAREC

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

10.00–10.30: ODPRTJE POSVETOVANJA IN POZDRAVNI NAGOVORI

10.30–14.00: OSREDNJA TEMA: KAKO DO ZDRAVIH IN MOČNIH ČEBELJIH DRUŽIN

- **Philip McCabe, predsednik Apimondie** – *Usmeritve svetovne čebelarske organizacije Apomondia*
- **Mariya Gabriel, evropska poslanka iz Bolgarije** – *Delo na področju čebelarstva v okviru odbora Evropskega parlamenta za kmetijstvo in razvoj podeželja*
- **Dr. Antonio Nanetti, CRA** – *Svet za raziskave in eksperimente v kmetijstvu, Raziskovalna enota za čebelarstvo in svilogojstvo – Zdrave čebele – prvi pogoj za močne čebelje družine*
- **Boštjan Noč, predsednik ČZS** – *Moje izkušnje s prekinitvijo zaleganja, predvsem vpliv na živalnost družin jeseni, pozimi in spomladi ter vpliv na donos medu*
- **Werner G. Hohl, BeeVital** – *Predstavitve NOVEGA zdravila proti varozi Varromed*

NEDELJA, 12. MAREC

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

9.45–10.00: Razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarske fotografije ČZS 2016

10.00–13.00 OSREDNJA TEMA: DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA

- **Jernej Majcen** – *Pridobivanje matičnega mlečka*
- **Tomaž Samec** – *Kako do kakovostnega propolisa v AŽ-panju*
- **Franc Kobe** – *Pridobivanje medu v deviškem satju*
- **Franc Gosar** – *Moj način vzreje rezervnih družin*
- **Tone Kumer in sodelavci na plemenilni postaji Lučka Bela** – *Moj način čebelarjenja v AŽ-panju ter pomembnost selekcijskega dela*
- **Žan Podbregar** – *Moj način čebelarjenja v LR-panju*
- **Danilo Bedek** – *Kako čebelariti s 300 in več čebeljimi družinami*
- **Roman Košale** – *Moj način trženja čebeljih pridelkov*
- **Walter Haefeker** – *Pot do idealnega zdravljenja varoze*

Vsako predavanje bo trajalo približno 20 min.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Informacije: Nina Ermenc Pangerl, tel.: 03/543 32 00
nina.ermenc@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

